

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ETKİLİ OKUL-ÇEVRE İLİŞKİSİNİN OKUL
YÖNETİCİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
(Nevşehir İli Örneği)**

Mahmut Sami ÇALIŞKAN

**Tezi Yöneten
Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ**

**EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ,
PLANLAMASI ve EKONOMİSİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**MART 2014
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ETKİLİ OKUL-ÇEVRE İLİŞKİSİNİN OKUL
YÖNETİCİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
(Nevşehir İli Örneği)**

Mahmut Sami ÇALIŞKAN

**Tezi Yöneten
Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ**

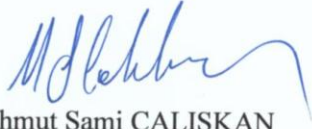
**EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ,
PLANLAMASI ve EKONOMİSİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**MART 2014
KAYSERİ**

Bu tez, Erciyes Üniversitesi BAP Biriminin SYL-2013-4287 kodlu ve ‘Etkili Okul-Çevre İlişkisinin Okul Yöneticileri Açısından Değerlendirilmesi’ adlı proje ile desteklenmiştir

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Mahmut Sami ÇALIŞKAN

Etkili Okul ve Çevre İlişkisinin Okul Yöneticileri Açısından İncelenmesi(Nevşehir İli Örneği) adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesine uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Mahmut Sami ÇALIŞKAN

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanı
Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ danışmanlığında Mahmut Sami ÇALIŞKAN tarafından hazırlanan'' Etkili Okul ve Çevre İlişkisinin Okul Yöneticileri Açısından İncelenmesi(Nevşehir İli Örneği)''adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

27/03/2014

JÜRİ:

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

Üye : Doç. Dr. Mustafa ŞANAL

Üye : Doç. Dr. Hasan BOZGEYİKLİ

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 27/03/2014 tarih ve 2014/79 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

27.03.2014
Prof. Dr. Ahmet SAHİN
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışma etkili okul-çevre ilişkisinde, etkili okula çevrenin katkılarının, okul yöneticileri görüşlerine göre incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Nevşehir İlinde görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Etkili okulun en önemli unsurlarından okul çevresi ve çevrenin okula katkılarının veya yetersizliklerinin, yine okulun en önemli unsuru olan okul yöneticileri açısından incelenmesi bu araştırmanın en önemli yanıdır. Araştırmada okul çevresi; aileler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve diğer çevre faktörleri (Esnaf, Yerel Halk, Diğer Kurum ve Kuruluşlar, Sanatçılar, Politikacılar, Kanaat Önderleri vb.) olarak ele alınmış farklı değişkenler açısından incelemeler yapılarak istatistiksel sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırmanın yürütülmesi sırasında bana pek çok kişinin yardım ve desteği olmuştur. Öncelikle Danışmanım, Değerli Hocam Yrd. Doç. Dr. Sayın Mustafa GÜÇLÜ'ye araştırmanın ilk gününden itibaren verdiği destek ve sunduğu bilgilerden ötürü teşekkür etmek isterim. Yine araştırmamda, veri toplama aracı hazırlama sürecinde, geliştirmiş olduğu veri toplama araçlarıyla hem de izlenecek yol konusunda önerilerde bulunan, sunduğu fikirlerle farklı noktaları görmem konusunda önemli bir kaynak olan, Değerli Hocam Doç. Dr. Hasan BOZGEYİKLİ'ye, verilerin analizi noktasında desteğini esirgemeyen Araş. Görevlisi Emre TOPRAK' a ayrı ayrı teşekkür ederim. Ayrıca araştırmaya katılan ve araştırmada yer alan soruları samimiyetle yanıtlayan okul yöneticisi arkadaşlarıma da teşekkür etmek isterim.

Yaşamın her anında varlığından güç aldığım sevgili eşim Emine ÇALIŞKAN' a, çok sevgili kızım Zeynep Zülal ÇALIŞKAN' a, sevgili annem ve babama ve diğer aile fertlerime zorlu çalışma süreçlerinde gösterdikleri ilgi, özen ve sabırdan dolayı özellikle teşekkür ederim.

ETKİLİ OKUL-ÇEVRE İLİŞKİSİNİN OKUL YÖNETİCİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (Nevşehir İli Örneği)

Mahmut Sami ÇALIŞKAN
Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi Mart 2014
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, etkili okul- çevre ilişkisinin okul yöneticileri açısından genel bir değerlendirmesini yapmaktır. Bu amaç çerçevesinde etkili okul- çevre ilişkisi, okul yöneticilerinin; mesleki kıdem, eğitim ve medeni durumları değişkenlerine göre ele alınmıştır. Çevre faktörü; aile,yerel yönetimler,sivil toplum kuruluşları ve diğer çevre faktörleri(Esnaf, Yerel Halk, Diğer Kurum ve Kuruluşlar, Sanatçılar, Politikacılar, Kanaat Önderleri vb.) olmak üzere dört ana başlıkta ele alınmıştır.Bu çalışmada okulu etkili kılabilecek unsurlardan biri olan okul yöneticilerinin görüşlerine göre etkili okulun oluşumunda, okul çevresinin katkı düzeyi araştırılmış, araştırma sonuçlarına göre okullarını etkili kılmak isteyen yönetici- öğretmen-öğrenci ve velilere bazı öneriler getirilmiştir. Ayrıca elde edilen sonuçlar ışığında okul - çevre ilişkilerinin geliştirilmesi için öneriler sunulmuştur

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılındaNevşehir ilinde görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır.Tesadüfi örneklem ile seçilen 220 yönetici ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır, veriler anket aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” veilgili literatürde yer alan ve geçmişte yapılmış olan çalışmalardan yararlanılarakaraştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS - Ki-Kare Bağımsızlık Testi istatistiki yöntemlerinden faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etkili Okul,Çevre

**EVALUATION OF EFFECTIVE SCHOOL-ENVIRONMENT RELATIONSHIP,
SCHOOL ADMINISTRATORS**

(SAMPLE FOR NEVSEHIR)

Mahmut Sami ÇALIŞKAN

Erciyes University, Institute of Education Sciences

Master Thesis, March 2014

Supervisor of thesis: Assistant Professor Dr. Mustafa GÜÇLÜ

ABSTRACT

The purpose of this research is to analyse according to the effective contribution of the environment to the school, school administrators professional seniority, education and marital status variables. Environmental factors were discussed four main topics as: family, local governments, non-governmental organizations and other environmental factors (Tradesmen, Indigenous, other institutions and organizations, artists, politicians, opinion leaders, etc.). In this study, according to the views of school administrators that one of the elements makes a school effective, the level of contribution was researched in the process of formation of an effective school and based on the research results, some recommendations were given to administrator-teacher-student and parents who want to make their school effective.

The universe of study consisted of school administrators who work in the academic year 2013-2014 in the province of Nevsehir. Total 220 managers who work in the 140 randomly selected schools in the province of Nevsehir were taken as sample.

In this research, descriptive model was used. Data were collected by questionnaire technique. "Personal Information Form" that prepared by the researcher, exists in the related literature and survey form that prepared by the researcher with the help of past studies were used. In the analysis of data obtained statistical methods - chi-square test - was utilized.

KEY WORDS: Effective School, Environment

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar.....	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.1.1. Alt Amaçlar	3
1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	3
1.3. Varsayımlar	5
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Tanımlar	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Okul Çevresi ve Okul İlişkileri	7
2.2. Etkili Okul.....	8
2.2.1. Etkili Okul Özellikleri.....	9
2.2.2. Etkili Okulda Çevre Faktörü.....	12
2.3. İlgili Araştırmalar	14
3. YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Modeli.....	17
3.2. Evren ve Örneklem.....	17
3.3. Veri Toplama Araçları.....	18

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	19
3.3.2. Veri Toplama Anketi.....	19
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi	20
4. BULGULAR.....	21
5. TARTIŞMA.....	77
6. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	82
6.1. Sonuç	82
6.2. Öneriler	88
6.2.1.Uygulayıcılar İçin Öneriler	88
6.2.2.Araştırmacılar İçin Öneriler	89
KAYNAKÇA.....	91
EKLER.....	94
EK-1: Anket	94
ÖZGEÇMİŞ	97

TABLolar

Tablo 1. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin kıdemlerine göre dağılımı.....	17
Tablo 2. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre dağılımı	18
Tablo 3. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre dağılımı	18
Tablo 4. Etkili okul-çevre ilişkisinde ailenin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin kıdem açısından değerlendirilmesi	21
Tablo 5. Etkili okul-çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin kıdem açısından değerlendirilmesi.....	26
Tablo 6. Etkili okul-çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin kıdem açısından değerlendirilmesi	31
Tablo 7. Etkili okul-çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin kıdem açısından değerlendirilmesi	36
Tablo 8. Etkili okul-çevre ilişkisinde ailenin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin eğitim durumları açısından değerlendirilmesi.....	42
Tablo 9. Etkili okul-çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin eğitim durumları açısından değerlendirilmesi.....	48
Tablo 10. Etkili okul-çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin eğitim durumları açısından değerlendirilmesi.....	53
Tablo 11. Etkili okul-çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin eğitim durumları açısından değerlendirilmesi	58
Tablo 12. Etkili okul-çevre ilişkisinde ailenin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin medeni durumlarına göre değerlendirilmesi.....	63
Tablo 13. O Etkili okul-çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin medeni durumlarına göre değerlendirilmesi	66
Tablo 14. Etkili okul-çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin medeni durumlarına göre değerlendirilmesi	70

Tablo 15. Etkili okul-çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin medeni durumlarına göre değerlendiril.....73

1. GİRİŞ

Eğitim sisteminin temel taşı okuldur. Okulun eğitim hedefini etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için elindeki argümanları iyi kullanması gerekmektedir. Bu argümanlar; öğrenci, öğretmen, yönetici, aile-çevre ve diğer baskı grupları, fiziksel koşullar vs. sayılabilir. Uluğ(1995)'a göre Okulun temel görevi, eğitim hizmeti üretmektir. Ancak, üretilen bu hizmetin, bir değer taşıyabilmesi için eğitimin yani okulun hizmet özelliğinin, öngörülen amaçları gerçekleştirici yönde olması gerekir. Bu noktada okulun içinde doğup geliştiği çevresiyle ilişki içinde bulunması, onun amaçlarını daha etkin biçimde gerçekleştirmesini sağlayacak belirleyici koşullar arasında yer almaktadır (Uluğ,1995, 181).

İnsanlığın varoluşundan beri eğitim bir ihtiyaç olarak hissedilmiş ve eğitim hizmeti farklı kanallar aracılığıyla verilmeye çalışılmıştır. Tarih boyunca, yaşayan insanlar buldukları ortama, yaşadıkları yüzyıla, günün şartlarına ve beklentilerine göre farklı eğitim anlayışı benimsemişlerdir. Aydoğan ve Helvacı (2011)'ya göre İletişimin, teknolojinin hızla ilerlemesi okullardan beklentiyi artırarak klasik okul kavramını ortadan kaldırmıştır. Hızla gelişen teknolojiye ayak uydurmak, öğrencileri daha donanımlı hale getirmek ve okullardaki eğitimin niteliğini artırabilmek için yapılan araştırmalar etkili okul kavramını ortaya çıkarmıştır. Etkili okul araştırmalarının bir başka çıkış noktası da bazı okulların, diğerlerine göre daha başarılı olmasıdır. Başarılı okullar ve daha az başarılı olan okullarla ilgili yapılan araştırma sonuçlarında ortak bulguların saptanmış olması, okullarda verimin, başarının artırılabilmesi için gerekli adımları göstermiştir (Aydoğan ve Helvacı, 2011, 1).

Görüldüğü gibi gelişen teknoloji, iletişim ve rekabet ortamıyla birlikte, etkili okul kavramı ortaya çıkmış, okulları etkili kılabilmek için çabaları yoğunlaşmıştır. Gökçe ve Kahraman(2010, 175-176)'a göre Amerika Birleşik Devletleri'ndeki etkili okul araştırmaları, 1960'lara kadar dayanmaktadır. Coleman ve arkadaşları, 1966 yılında ilk etkili okul araştırmasını yapmışlardır. Coleman'ın Raporu olarak bilinen çalışmada okulların, çocuğun yaşantısında, aile ve sosyal çevreye göre daha az rol oynadığı belirtilmiştir. Bunun üzerine birçok araştırmacı, bu tezi çürütmek için araştırmalara başlamıştır. Edmonds (1979, 22), etkili okullarda bulunması gereken özellikleri şu şekilde belirlemiştir. Etkili okullarda;

a- Birleştirici, iyi eğitim görmüş, güçlü liderler vardır.

- b- Çocuklar için başarıyı arttıran, yüksek beklentilere sahip öğretim vardır.
- c- Atmosfer yardımcıdır, sıkıcılıktan, ciddiyetsizlikten ve sessizlikten uzaktır.
- d- Basit becerilerin kazanımı tüm diğer aktivitelerden önce gelir.
- e- Okulun kaynakları gerekirse diğer işlerden ayrılarak temel nesnelerin devamlılığı için kullanılır.
- f- Öğrencilerin gelişimleri sıklıkla izlenir. Bu, geliştirilmiş standart ölçümlerle ya da günlük geleneksel testlerle olabilir. Müdürün ve öğretmenlerin, öğrencinin gelişiminin farkında olması gerekmektedir(Aktaran,Gökçe ve Kahraman 2010,176).

Arslan ve diğerlerine (2006, 16) göre her öğrencinin öğrenebileceği inancına sahip olan ve onlara daha iyi öğrenme ortamı sağlayan okullar, etkili okullardır. Etkili okulların yönetici, öğrenci, öğretmen, program, eğitim-öğretim süreci, okul kültürü ve iklimi, okul çevresi ve veli boyutları bakımından belirgin özelliklere sahip oldukları görülmektedir. Bu özellikler daha çok nitel özelliklerdir.

Etkili okullarda bulunması gereken birçok özelliklerden birisi de, etkili bir şekilde yürütülen okul-çevre ilişkileridir.Şahin(2011)'e göre etkili okullarda, okul-çevre ilişkisine oldukça önem verilir. Okulun çevresiyle yakın temas oluşturması, çevre olanaklarından faydalanması, işyerleriyle ve çeşitli sosyal kurumlarla etkileşimde bulunması ve sağlam ilişkiler oluşturması etkili okullar açısından oldukça önemlidir(Şahin,2011,19).

Çevresiyle ilişkilerini sağlam oluşturmuş, ailevi destek ve katılıma sahip okulların akademik yönden daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu açıdan etkili okullarda; okul, çevre, veli ilişkisi yönünden şu özelliklerden bahsedilebilir (Şişman ve Turan,2005, 130):

- Okul, toplumdan gelecek önerilere açıktır ve okulda işbirliği vardır.
- Veliler, okulla irtibat halindedirler, yönetici ve öğretmenlerle rahatça görüşebilirler.
- Okul, çevreyle ve ailelerle iletişim ve pozitif etkileşim halindedir.
- Veliler, görüşleriyle okula katkı sağlar.
- Veliler okulda toplantılara katılarak, ilgili kararlara katkı sağlarlar.

- Okulun amaçları ve öğrenci disiplin kuralları konusunda, velilerle uzlaşma hakimdir.

Çevreyle iyi iletişim kurabilmek ve her anlamda çevrenin desteğini alabilmek, okulları etkili kılmak için önemli bir faktördür. Çevrenin pozitif katkısının yüksek olduğu okullar hiç şüphesiz akademik, sosyal vb. her anlamda daha başarılı okullardır. Okullarda çevreyle iletişim kurup, çevre desteğini sağlaması gerekenler de, en başta okul yöneticileri olmak üzere öğretmenler ve diğer çalışanlardır. Aynı zamanda çevrenin vereceği destekten en çok etkilenecek olan yine okul yöneticileri ve öğretmenler ve öğrencilerdir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada etkili okula çevre katkısı, yönetici görüşlerine göre incelenecektir. Bu noktadan hareketle araştırmanın problemini, ‘‘Etkili okul ve çevre ilişkisinde, çevrenin okula katkılarında okul yöneticilerinin görüşleri nasıldır?’’ sorusu oluşturacaktır. Bu amaca ulaşmak için, belirlenen alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.1.1. Alt Amaçlar

1. Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri medeni durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

1.2.Araştırmanın Önemi

Her okulun türüne göre, kendine özgü amaçları bulunmaktadır. Bu amaçlar, eğitimin genel amaçlarının bir parçasıdır. Bu amaçların toplamı, ulusların genel amaçlarının gerçekleşmesine hizmet eder. Okullar, kendi tür ve düzeylerine uygun amaçlara ulaşırsa bir anlamda da yarının yetişkini çocukları, yarının rollerine hazırlayabilirse etkili okul olacaktır. Bu amaçlara ulaşılması, okulların etkililiğine bağlıdır. Bu bağlamda

dünyadaki tüm okullar, görevleri gereği etkililiğe ulaşmayı hedeflemektedir(Arslan ve diğerleri,2006,16).

Okulun tek başına etkili bir okul olabilmesi mümkün değildir. Etkili okul olabilmek için takım çalışması gereklidir. Bu okulların en önemli unsurları, okul yöneticileri ve okul çevresidir. Her iki unsur eğitimin ve okulun vazgeçilmez parçalarıdır. Okulun ritimli bir şekilde çalışmasında iki unsurun da rolü büyüktür. Herkes içinde bulunduğu sistemin en iyi şekilde çalışıp en iyi çıktıları üretmesini ister. Bu düşünceyi eğitim sistemi ve okul için uyguladığımızda başarılı öğrenciler ve aktif okul için okul-öğrenci-veli çevre denkleminin doğru bir şekilde oluşturulması gerekir. Bu denklemdeki bir hatanın etkili okul kavramını yok edeceği görülür. Eğitim bir çark gibidir, görevini getirmeyen bir unsur bütün sistemin çökmesine neden olabilir.

Ülkemiz eğitim sisteminin sınava dayalı bir sistem olması sebebiyle günümüz öğrencileri ve dolayısıyla okullar arasında büyük bir yarış ve rekabet vardır. Bu rakabete özel okullar ve dershaneler de dahil olunca yarış hararetli bir boyuta ulaşmaktadır. Yarış içerisinde hem kendisini hem de öğrencisini ön plana çıkarmak isteyen ve bu yarışta ön sıralarda yer almak isteyen okulun, elinde bulunan argümanlardan en üst düzeyde yararlanması gerekir. Bu argümanlardan biri de okul çevresidir. Okul çevresi okulun etkililiğinin artmasında önemli bir faktördür. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde, okul ve çevresine dair araştırmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Ancak yapılan çalışmalarda genellikle okul çevresi olarak, öğrenci velileri ve aileler dikkate alınmış, okul çevresini oluşturan diğer faktörler dikkate alınmamıştır. Bu çalışmanın en önemli ve diğer çalışmalardan ayrılan yönü okul çevresini, sadece öğrenci velileri ile sınırlandırmayıp, okul üzerinde etkili olan diğer baskı grupları da göz önünde bulundurulmuş ve okul çevresi farklı sınıflandırmalara göre değerlendirilmiştir. Ayrıca literatürde bulunan çalışmalarda; çevre, genelde öğretmen gözüyle değerlendirilirken bu çalışmada, çevreyle iletişimde birinci derecede öneme ve role sahip olan ve bir nevi okulun halkla ilişkiler görevini üstlenen okul yöneticileri açısından değerlendirilme yapılmıştır. Bu çalışma ile birlikte etkili okullara, ailelerin, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve bunların dışında kalan diğer çevre faktörlerinin, etkili okul özelliklerine sahip olabilmek için karar alma, kurum iklimi oluşturma, öğrenci başarısını artırma, sosyal kültürel faaliyetlere katkıda bulunma gibi ana faaliyetlerde

okula olan katkıları yönetici gözüyle araştırılacaktır. Bu çalışmayla çevre faktörün ne derece etkili olduğu, okul yönetici görüşleri açısından incelenerek elde edilen sonuçlar ışığında okul yöneticilerine –öğretmenlere- velilere okullarını etkili kılmak-etkililik düzeyini artırmak için ve okul-çevre ilişkilerinin geliştirilmesi için öneriler sunulacaktır. Ayrıca literatüre katkıda bulunulmuş olunacağı düşünülmektedir.

1.3.Araştırmanın Varsayımları

1. Anket uygulamalarına katılan okul yöneticileri cevaplarında samimi ve içten davranmışlardır.

1.4.Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

1. Bu araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Nevşehir İlinde görev yapan okul yöneticileri ile sınırlıdır.
2. Araştırmanın sonuçları veri toplama araçlarıyla sınırlıdır.
3. Araştırma, okullarda görev yapan okul yöneticisi düşünceleriyle sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

- **Etkili Okul:** Her öğrencinin öğrenebileceği inancına sahip olan ve onlara daha iyi öğrenme ortamı sağlayan okullar, etkili okullardır (Arslan ve diğerleri, 2006, 16).
- **Okul Yöneticisi:** Okuldaki eğitim öğretim etkinliklerinin önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda düzenlenip uygulanması ve değerlendirilmesinden, okulun genel işleyişi ile ilgili işlerin yürütülüp düzenlenip sağlanmasından ve denetlenmesinden sorumlu olan, okul yapısı içinde en üst düzeyde yer alan kişidir (Uluğ, 1985, 169).

- **Okul Çevresi:**Okulu etkileyen aileler ve okul çevresinde faaliyet gösteren siyasi, ekonomik, mesleki, eğitsel, kültürel, vb. kuruluşların tamamıdır(Tezcan, 2006, 8).
- **Yerel Yönetimler:** Ulusal sınırlar içerisindeki değişik büyüklüklerdeki topluluklarda yaşayan insanların, ortak ve yerel nitelikteki gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan ve hukuk düzeni içerisinde oluşturulmuş olan anayasal kuruluşlardır. "Yerel yönetimler, belli bir coğrafi alan üzerinde yaşayan yerel topluluk üyelerinin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ekonomik, sosyal, kültürel zenginliğe ve refaha ilişkin yerel hizmetleri genel yetkiyle, kendi sorumluluğu doğrultusunda yerine getiren, işleyişinde açıklığı, şeffaflığı çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini hayata geçiren, yetkilerin yerel halka en yakın yönetim birimince kullanıldığı, kamu tüzel kişiliğine sahip, özerk, demokratik bir kuruluştur(Fidan,2003).
- **Sivil Toplum Örgütleri/Kuruluşları:** Vatandaşların ortak bakış, ortak çıkar, ortak duyarlılık, ortak talep vb. temelinde gönüllü olarak bir araya gelerek, devletin hukuki, idari, üretici ve kültürel organlarının dışındaki alanda meydana getirdikleri dernek vakıf, sivil girişim, platform, ilişki ağı gibi adlarla tanımlanan yapılara ve etkinliklere STK" olarak tanımlamak mümkündür(Kaya, 2008).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Okul Çevresi ve Okul İlişkileri

Okulun temel görevi, eğitim hizmeti üretmektir. Ancak üretilen bu hizmetin bir değer taşıyabilmesi için eğitimin, yani okulun hizmet özelliğinin öngörülen amaçları gerçekleştirici yönde olması gerekir. Bu noktada, okulun içinde doğup geliştiği, çevresiyle ilişki içinde bulunması, onun amaçlarını daha etkin biçimde gerçekleştirmesini sağlayacak belirleyici koşullar arasında yer almaktadır (Uluğ, 1995, 181).

Okulun çevresi ile iyi ilişkiler kurması; eğitim görevini tam olarak yerine getirmesinde ve öğretim çalışmalarında başarılı olunmasında gereklidir. Okulun çevresiyle yakın ve sağlam ilişkiler kurması, çevrenin olanaklarından yararlanması, çevre ile iş birliği yapması, çevrenin de gerektiğinde okulun olanaklarından yararlanması çağdaş, bilimsel eğitim gereklerinden sayılmaktadır (Öztürk, 1993, 198).

Anne ve babanın okul yönetiminde söz sahibi olması, okulun çevre ile olan ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir. Veliler, okul aile birliğinin doğal üyeleri olarak ve aynı zamanda toplumun içinde yer alarak her iki tarafın temsilcisi konumundadır. Çevrenin desteğini alan okullar, amaçlarına daha etkin bir şekilde ulaşırlar. Okulun amaçlarından en önemlilerinden birisi de çevrenin kalkınmasıdır (Albayrak, 2004, 22).

Okul-çevre ilişkisi sadece aile ile sınırlı değildir. Okullar aynı zamanda çok farklı çevresel baskı gruplarının etkisi altındadır. Okula baskı yapan gruplar arasında aileler, işletmeler, dini kurumlar, siyasal partiler, sivil toplum örgütleri gibi kurumlar bulunur. Okulun bulunduğu çevrede bulunan meslek örgütleri, siyasi parti temsilcileri, ekonomik açıdan güçlü kişiler ya da temsilcileri başta eğitim yöneticileri olmak üzere öğretmenler, okul çalışanları ya da veliler üzerinde çeşitli baskılar kurabilmektedirler (Yiğit ve Bayrakdar, 2006).

2.2. Etkili Okul Kavramı

Etkili okulla ilgili yapılan tanımlama çalışmaları vardır. Etkili okul, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor, sosyal ve estetik gelişimlerinin en uygun biçimde desteklendiği, optimum bir öğrenme çevresinin yaratıldığı okul olarak tanımlanabilir. Etkili okul düşüncesinde, okulların farklılıklar yaratabileceği ve bu farklılıkların düşüncelerde yer aldığı inancı egemendir. Okul etkililiği konusundaki temel vurgu, bağımsız olarak okullar öğrenci başarısında bir farklılık yaratabilir düşüncesidir. Etkili okullar, öğrencilerinin başarısı için uygun fiziksel ortamları, öğretim araç-gereçlerini ve okulun tüm kaynaklarını, etkili biçimde kullanırlar. Öğrencilerin, bilişsel olduğu kadar duyuşsal açıdan da gelişmeleri sağlanır (Özdemir, 2000, Aktaran, Aydoğan ve Helvacı, 2011, 44).

Okullardaki eğitimin niteliğini artırabilmek için yapılan araştırmalar etkili okul kavramını ortaya çıkarmıştır. Etkili okullarla ilgili yapılan araştırmaların çıkış noktası, bazı okulların diğerlerine göre daha başarılı olmasıdır. Başarılı okullar ve daha az başarılı olan okullarla ilgili yapılan araştırma sonuçlarında ortak bulguların saptanmış olması, okullarda verimin, başarının artırılabilmesi için gerekli olan adımları göstermiştir (Aydoğan ve Helvacı, 2011, 42).

Etkililik üzerine yapılan araştırma ve incelemelerin tarihçesi, ilk örgüt yazarlarına kadar uzansa da yirminci yüzyıla gelinceye değin etkililik, verimlilikle eş anlamlı bir sözcük olarak kullanılmıştır. Başka bir ifadeyle örgütün etkililiği, örgütün verimli olarak işleyip işlemediğine bakılarak belirlenmiştir. Bir örgütün etkililiğinin verimli olarak işleyip işlemediğine bakılarak belirlenmesi, onun mal ya da hizmet üretme dışında bir amacı olmadığı varsayımına dayanır. Oysa örgüt, çevresiyle sürekli etkileşimde bulunan, çok işlevli toplumsal bir birimdir. Klasik görüşün sınırlılığından dolayı araştırmacılar, etkililiği sistem düzeyindeki ölçütlere göre tanımlamaya yönelmiştir. Geleneksel kuramın örgüt içi değişkenler üzerinde durmaya zorlayan baskısından kurtulabilen araştırmacılar, dikkatlerini örgütün çevresine bağlayan değişkenlere çevirince, örgütsel etkililik verimlilikten daha farklı ama onu da kapsayan bir anlam kazanmıştır (Tosun, 1981, 2-3).

Etkili okul araştırmaları, Amerika Birleşik Devletleri'nde 1960'lara kadardayanmaktadır. Coleman ve arkadaşları, 1966 yılında ilk etkili okularaştırmasını yapmışlardır. Coleman'ın raporu olarak bilinen çalışmadaokulların, çocuğun yaşantısında, aile ve sosyal çevreye göre daha az rol oynadığı belirtilmiştir. Bunun üzerine birçok araştırmacı, bu tezi çürütmek için araştırmalara başlamıştır (Gökçe ve Kahraman, 2010, 177).Etkili okulla ilgili araştırmalar daha çok sanayileşmiş ülkelerde yapılmıştır. Konuya olan ilgi 1970'li yıllardan itibaren giderek artmıştır. 1970'lerin sonu ile 1980'lerin ortalarına kadar devameden etkili okul araştırmaları okul geliştirme çalışmaları ile birleştirilmeye çalışılmıştır. 1980'lerin sonu ile 2000'li yıllar arasında yapılan çalışmalarda karmaşık yöntemlerle daha çok bağlamsal değişkenler üzerinde durulmuştur. ABD'de 1980'li yılların sonunda etkili okul araştırmalarına getirilen sert eleştiriler araştırmacıları okul geliştirme ya da okulları yeniden yapılandırma başlıkları altında çalışmalar yapmaya sevk etmiştir (Şişman, 2002, 89-94).

Etkili okullara yönelik yapılan araştırmaların sonucunda en önemli özelliğin, yönetimden başlanarak, silsile halinde aşağıya doğru yayıldığı söylemek mümkündür. Burada öğretimin önemli olduğu, müdürün lider olarak görev yaptığı, öğretmenlerin de öğretme etkinliklerinin yerine getirilmesinde tüm öğrencilerin öğrenmelerini sağlamaya çalıştığı, onlardan akademik ve yüksek başarı göstermelerini bekleyerek aktif bir şekilde okulda görev aldıkları ve öğrencilerin yapılan öğretim etkinliklerinin farkına varmalarının sağlandığı görülmektedir. Etkili okulların, katılımlı yönetim yapısına sahip olduğu ve tüm paydaşların yönetime katılımı ile okulun mevcut kültürünün değişiminin sağlandığı, ortak amaçlar doğrultusunda hareket edildiği, yönetici ve öğretmenlerin ortak ve açık bir misyon geliştirerek, bu misyonu okul örgütünün başarıya ulaşması ve ortak amaçlar oluşturmasında, örgüt üyelerinin örgüte bağlılıklarının artırılmasında onların başarılı olmaları için güdülenmelerinde kullanıldığı belirlenmiştir (Oral, 2005, 33-35).

2.2.1. Etkili Okul Özellikleri

Etkili okul, çok boyutlu bir kavram olması dolayısıyla araştırmacılar farklı özellikleri dile getirmişlerdir;

Başaran(1982, 29)'a göre bir örgütün etkili olabilmesi için tüm altsistemlerinin örgütün amaçlarından kendi paylarına düşen kesiminigerçekleştirmeleri gerekir. Örgütün istenilen düzeyde amaçlarını gerçekleştirebilmesi için tüm alt sistemleri ile bir bütünlük içinde etkili olması gerekir. Bu altsistemlerden birinin etkinliğini yitirmesi örgütün etkililiğini bozabilir.

Okul etkililiğini oluşturan çok sayıda faktör vardır. Bunlar okul müdürü ve yardımcıları, öğretmenler, öğrenciler, anne ve babalar (veliler) okul iklimi ve kültürü, eğitim-öğretim programları, çevre, okulun fiziksel yapısı ve eğitim teknolojisi gibi önemli faktörlerdir. Bunun yanında eğitim-öğretim süreci ve eğitim-öğretim ortamı da etkililik boyutları içinde değerlendirilmektedir. (Şişman, 1996, 96).

Bir okulun etkili okula ulaşması bazı bazı değişkenlere bağlıdır. Bu değişkenler şunlardır(Teddle ve diğerleri, 2000, Aktaran, Şişman, 2002, 41):

1. Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları,
2. Okulun içinde yer aldığı sosyal çevre,
3. Okulun büyüklüğü ve öğrenci sayısı,
4. Okulun şehir merkezinde ya da kırsal alanda olması,
5. Okulun yönetim yapısı,
6. Okulun içinde yer aldığı sosyo-politik durum,
7. Okulun düzeyi,
8. Okulun yönetici ve öğretmenlerinin deneyimi
9. Okulun finansal giderleri,
10. Programlar arasındaki farklılıklar,
11. Öğrenci beklentilerindeki farklılıklar,
12. Liderlik stilineki farklılıklar.
13. Aile katılımındaki farklılıklar.

Batten (1989) ise yaptığı araştırmada etkili ya da mükemmel örgütlerle ilgili olarak,

- (1) amacayönelme,
- (2) iyimser ve olumlu tutumlar,
- (3) performansa göre ödemeler,
- (4) yönetim birimiyle her düzeyde bütünleşme,
- (5) değişimden zevk alma,

- (6) ileri görüşlülük,
- (7) katılma duygusu,
- (8) değişme ve yeniliklerle bütünleşme,
- (9) açık ve anlaşılır felsefe ve ilkeler, politika ve programlar, süreç ve prosedürler, uygulama ve projeler, amaçlar ve yararlar gibi özellikler sıralanmıştır (Aktaran, Keleş, 2006, 29).

Purkey ve Smith (1993, 443–444, Aktaran, Gökçe ve Kahraman, 2010, 177) ise, etkili okullarda olması gereken özellikleri dokuz örgütsel değişkenle tanımlamışlardır. Bunlar;

- 1-Okul yönetimi (Lideri ve personeli içermektedir.),
- 2- Güçlü eğitimsel liderlik (okul yöneticileri ya da öğretmenler tarafından sağlanır.),
- 3- Kararlılık ve devamlılık,
- 4- Programı belirleme, amaçlarda anlaşma, amaçlı program geliştirme, öğretim için uygun zamanı sağlamak,
- 5-Personel gelişim programı hazırlamak (öğretmenlerin ihtiyaçlarına odaklanma),
- 6-Ebeveynleri okul amaçları ve öğrenci sorumlulukları hakkında bilgilendirmek,
- 7-Akademik başarı (öğrencilerin benzer kurallar ve değerleri benimsemesi sonucunda onları cesaretlendirerek sağlanır),
- 8-Zamanı etkili kullanmak,
- 9-Okulun bulunduğu bölgeyi desteklemektir.

Balcı (2007, 10) etkili okulun; amaçlar, işgörenin tutum ve davranışı, uygun örgütsel yapı ve çevresel etmen özelliklerine dikkat çekerek bu faktörleri şöyle açıklamıştır:

Amaçlar: Etkili okullarda, yönetici ve öğretmenler ortak eğitsel görüşler geliştirir, tartışır ve bunları açıkça duyururlar. Bu durum amaçların anlaşılması ve benimsenmesini sağlar. Öğrenciler de yüksek düzeyli doyum ve moral içinde okullarında gurur duyarlar. Öğrenciler bu durumu sınıfta yapabileceklerinin en iyisini başarma isteği, program dışı etkinliklere coşkulu katılım, genellikle iyi davranış ve okulda bulunanlara gösterdikleri saygı ile yansıtırlar.

İşgörenin Tutum ve Davranışı: Etkili bir okulun havasında bağlılık, işbirliği ve yüksek moral vardır. Yüksek moral ve işbirliği tutumları, öğretmen ile yönetici arasındaki yoğun mesleki ve toplumsal etkileşim ile okul içindeki açık iletişim ağının bir kanıtıdır.

Etkili bir okul, öğretmenlerin bilinçli ve gelişmeye açık olduğu üretken bir ortamdır. İşgörenler, işbirliği içinde çalışma isteği ve ortak beklentilere sahiptirler.

Uygun Örgütsel Yapı: Etkililiğin önemli bir ölçütü de uygun bir bürokratik düzendir. Eğer okulun temel ilgisi eğitsel yatırıma yönelikse, yönetsel ve örgütsel görevlerinde etkili olacak biçimde örgütlenmesi gerekir.

Çevresel Etmenler: Bir okulun etkililiği, dış çevreyle ilişkideki başarısından da yordandabilir. Bunlar “veliler ile toplumun doyum ve ilgisi” ile “merkez yönetiminin desteği ve iletişimi” olarak belirlenebilir

Özetle etkili okul; öğrenci merkezli, zengin akademik beklentileri olan, öğretime büyük önem verilen, öğrencilerin öğrenmesini geliştiren, olumlu açık bir iklime sahip, mesleki etkileşimi besleyen, yoğun hizmetiçi eğitim ortamı olan, paylaşımcı liderlik yapılan, aile ve toplum katılımını sağlayan okuldur (Türker,2010,9).

2.2.2.Etkili Okulda Çevre Faktörü

Bir okul çevresi, en genel ifadeyle, okulun girdi ve çıktılarıyla etkileşimde olduğu varlık, olay, olgu, düşünce, kurum, kuruluş ve diğer sosyal yapıların tümüdür.Bu bağlamda okulu etkileyen varlıklar, olaylar, olgular ve düşüncelerin tamamı okulun çevresini oluşturur (Kara,2007,18).

Okul örgütü açık sistem özelliği göstermektedir. Her açık sistem gibi okullarda çevreden etkilenir ve çevrelerini etkilerler (Keleş,2006,70). Toplumsal bir çevreyle içinde varlığını devam ettiren okullar, eğitim hizmetlerinin üretilmesi ve işletilmesi sürecinde doğal olarak içinde bulunduğu çevre ile iletişim ve etkileşim halindedir (Şişman ve Taşdemir,2008,284).

Etkili okullarda, okul – çevre ilişkisine oldukça önem verilir. Okulun çevresiyle yakın temas oluşturması, çevre olanaklarından faydalanması, işyerleriyle ve çeşitli sosyal kurumlarla etkileşimde bulunulması ve sağlam ilişkiler oluşturması etkili okullar açısından oldukça önemlidir (Öztürk, 1993, 198). Etkili okullarda okul çevresinin ve öğrenci velilerinin okullara önemli katkılar sağladığı görülmektedir. Okullar da bu bilinçle hareket ederek, planlanan amaçlarını gerçekleştirmek için öğrencinin eğitim

konusunda, velileri aktif roller üstlenmeleri için çaba harcamalı ve velilerle olan ilişkilerini en üst düzeye çekmelidir (Şişman, 1996, 43).

Etkin okul-çevre ve okul-aile işbirliği sağlanamadığında okullarda eğitim gören çocukların gelişimlerinde tam bir verim sağlanamamaktadır. Öğrenciler okul programından yararlı olsalar da, aile ve çevre desteğinden yoksun olarak programdan edindikleri bilgi, beceri ve tutumları pekiştirememektedirler. Ayrıca eğitilenlerin yetiştirilmesinde okulun yanında ailenin, ekonomi, ticaret, siyaset ve dini kurumların kısaca toplumun bütününün önemli etkileri vardır. Bu etkileri koordine etmek ve eğitim süreci içinde yararlı bir bütün haline getirmek ise okul ve çevresi arasındaki ilişki ve işbirliğinin etkililiğine bağlıdır. Etkin bir okul çevre işbirliği, vasat kabiliyetteki bir çocuğun dahi okulda başarılı olmasını mümkün kılabilir (Oral, 2005, 80).

Okulu kuşatan çevre her zaman okulun amaçlarını destekleyici, okulun işleyişini kolaylaştırıcı değildir. Bu iki yönlü etki, hem yakın hem de uzak çevreden gelir. Burada yakın çevre, öğrencinin her gün içinde bulunduğu çevre olarak alınmıştır. Sınıf, okul, aile ve boş zamanı geçirme alanları öğrencinin yakın çevresi iken, uzak çevre öğrenciyi etkileyen diğer öğelerdir. Okulun etkililik göstergelerinden biri de kontrol edebildiği çevresinin genişliğidir. Okul yönetici ve öğretmenlerden beklenen okulun uzak çevresini etkileyebilmesi olmalıdır. Yakın ve uzak çevre desteği sağlamayan okulların etkili bir eğitim ve öğretimi gerçekleştirmesi olanaksızdır (Toprak, 2011,60).

Genel bir ifadeyle anlatılacak olursa, okulun çevreye, çevreninde okula taşınması gerekir. Okulun çevreyle yakın ve sağlam ilişkiler kurması, çevrenin çeşitli olanaklardan yararlanması, çevredeki işyerleriyle ve sosyal kurumlarla işbirliği yapması, çevreninde gerektiği zaman okulun olanaklarından yararlanması çağdaş bilimsel eğitimin gereklerinden sayılmaktadır. Kısaca, okulun hayata, hayatında okula taşınması gerekir (Akcan, 2001, 8-9, Aktaran, Toprak,2011,61).Son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen ‘‘Okullar Hayat Olsun’’ projesi de bu fikri destekleyici bir çalışmadır.

2.3.İlgili Araştırmalar

Aydoğan, İ ve Helvacı, M.A.(2011)'nin "Etkili okul ve etkili okul müdürüne ilişkin öğretmen görüşleri" isimli çalışmalarında, ilköğretim okulunda çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre etkili okul ve etkili okul müdürünün özellikleri saptanmaya çalışılmış ve etkili okulda olması gereken özellikler arasında "Topluma faydalı vatandaşlar yetiştirebilmesi, toplumda ağırlığını hissettirip değişikliğe neden olabilmesi, çevresiyle uyumlu olması, toplumun beğenisini kazanıp toplumda aranması, okul çevre ilişkisine önem vermesi" gibi özellikler saptanmıştır.

Çelikten(2004)'nin "Bir Okul Müdürünün Günlüğü" isimli çalışmasında, okul yöneticilerinin yönetim işlevlerini araştırmış okul müdürün en fazla zaman ayırdığı üç yönetim işlevinden birinin okul-çevre ilişkileri olduğu saptanmıştır.

Etkili okullarda karar sürecinin incelendiği bir araştırmada okul müdürlerinin karar verme süreçleri incelenmiştir (Çelikten, 2001). Araştırma sonunda, okulu etkin kılan önemli faktörlerden birisinin de çevre olduğu sonucuna varılmıştır.Çevrenin okulun başarısı üzerinde oynayabileceği rolü bir yönetici: "Eğitim ve öğretimin düzenli bir şekilde yapılabilmesi için düzenlenmiş bir çevreye sahip okul ortamında disiplin, korku ve baskı yoluyla değil; katılım ve inandırma ile sağlanır." düşüncesiyle açıklamıştır.

Gökçe ve Kahraman (2010)'ın Bursa ilinde yaptığı "Etkili Okul Bileşenleri" isimli çalışmalarında okulların etkililik düzeyleri ortaya konmaya çalışılmış ve elde edilen sonuçlar, öğretmenlerin okul-çevre ilişkilerine yönelik görüşlerinin yaş, kıdem ve kurumun imkânlarına göre değişiklik gösterdiği sonucuna varmıştır. Bu konuda yapılan araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin veli-öğretmen, okul-çevre iletişimini yeterli bulmadıkları görülmektedir. Okul-çevre ilişkilerinin yeterince gelişmiş olmamasının, okulların etkili okullar olarak nitelendirilmesini güçleştirmesine rağmen okul-çevre ilişkilerinin güçlü olmasının, öğrencilerin kalıcı öğrenmesinin sağlanmasında, başarılı olmalarında, okul-aile işbirliğinin güçlenmesinde, ailelerin kendilerinden beklenenlerin bilincinde olmasında ve okulun etkililiğinin artmasında önemli katkısının olacağı tespit edilmiştir.

İlköğretim Okullarında Okul-Çevre İlişkilerine Dair Öğretmen Görüşlerinin araştırıldığı ve Denizli ilinde yapılan çalışmada (Kara, 2007) okul çevre ilişkilerine dair öğretmen görüşleri araştırılmış ve çevre ilişkilerine ilişkin görüşlerin yüksek düzeyde, okul-çevre sorunlarının düşük düzeyde, öğretmenlerin okul-çevre ilişkisi sorunlarının kendi performansları üzerindeki etkilerine ilişkin algılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Kıral ve arkadaşlarının (2011) yaptıkları “Okullarda Oluşturulabilecek Takımlar” isimli çalışmada, etkili okulun çevreyle bütünleşmesi gerektiği ve bunun için de birtakım çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Okul-aile birliğini daha aktif hale getirebilmek için okul aile birliği takımı kurulması tavsiye edilmiştir. Bu takım, okul ile aile arasındaki bütünleşmeyi, dayanışma ve işbirliğini sağlamak amacıyla yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerden oluşmaktadır. Okul-aile birliği takımının görevleri; kurs ve sınavlar, seminer, müzik, tiyatro, spor, sanat, gezi, kermes ve benzeri etkinliklerde okul yönetimi ile işbirliği yapmak, özel eğitim gerektiren öğrenciler için ek eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesini ve desteklenmesini sağlamak, okulun bina, tesis, derslik, laboratuvar, atölye, teknoloji sınıfı, salon ve odaları ile bahçe ve eklentilerinin bakım ve onarımlarının yapılmasına, teknolojik donanımlarının yenilenmesine, geliştirilmesine, ilâve tesis yaptırılmasına, eğitim-öğretime destek sağlayacak araç-gereç ve yayınların alımına katkıda bulunmak, eğitim-öğretim faaliyetleri dışındaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi eğitim ortamlarının, kamu yararı doğrultusunda kullanılmasını sağlamak, okulun ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın almak ve benzeri şekilde sıralanabilir. Bütün bunlardan yola çıkarak okul aile birliği de kendi içinde çeşitli takımlar oluşturabilir ve bunlar şu şekilde sıralanabilir:

Eğitim-öğretim takımı - Öğrenci hizmetleri takımı - Sosyal etkinlikler takımı

Okul-çevre geliştirme takımı - Sınıf temsilcileri takımı

Şahin(2011)'in Etkili Okul ve Aile İlişkisine Dair Öğretmen Algılarına İlişkin İstanbul İlinde yaptığı çalışmasında, ilköğretim okullarının daha etkili olmasında öğretmenlerin velilerden beklentileri araştırılmış ve öğretmen algısına göre etkili okul ve aile işbirliğine ilişkin tutumların ortalama düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Toprak(2011)'ın İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin, Okul Etkililiğine İlişkin Görüşleri hakkında Adıyaman İlinde yaptığı çalışmada ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin etkililik algıları; yönetici, öğrenci, veli ve okul iklimi boyutunda incelenmiş ve incelenen boyutlarda farklı sonuçlar bulunmuştur.

İlköğretimde Okul-Çevre İlişkileri(Uluğ, 1995) isimli çalışmada okul çevre ilişkileri hakkında bilgiler vermektedir. Bulunan sonuçlara göre "Okulla çevre arasında eğitim amaçlarına dönük iletişime dayalı bir dayanışma anlayışının sağlanabilmesi için öncelikle bu ikisinin birbirine yaklaştırılması gerekir. Bu anlamda okul-çevre ilişkilerini geliştirecek can alıcı nokta, iletişimdir. Çevresinde olup bitenlere kulak tıkayan, görmezden gelen ya da yok sayan bir okulun amaçlarına ulaşmada başarılı olmasını beklemek boşunadır. Bu noktada sorun, okul yönetimini yakından ilgilendirmektedir. Çünkü yöneticilik konumu hem çevrenin okulla ilgili beklentilerinin hem de bu beklentilerin ne ölçüde gerçekleşebileceğinin yakından bilinmesi gerekir."

Yılmaz(2006)'ın "İlköğretim Okullarında Etkinlik Sağlanması için Öğretmenlerin Ailelerden Beklentileri" isimli Sakarya İlinde yaptığı çalışmada okullarda etkililiğin sağlanması için öğretmenlerin ailelerden beklentileri belirlenmeye çalışılmış, ailelerin yönetimle, öğretmenle ilişkileri ve öğrenciye destek sağlaması konusunda incelemeler yapılmış ve inceleme sonucunda öğretmenlerin görüşlerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Bütün bu çalışmalar incelendiğinde etkili okul ve etkili okul özelliklerine dair birçok bilgi edinilmektedir. Ancak okulu etkili kılan en önemli hatta birinci derece faktörlerden okul yöneticileri ve çevre ilişkisinin, okul yöneticilerinin, okulu etkili kılma sürecinde çevreden beklentilerinin ve çevrenin katkı düzeyinin tam olarak ortaya konmadığı saptanmıştır. Ayrıca yapılan çalışmalarda genellikle okul çevresi olarak öğrenci velileri ve aileler dikkate alınmış, okul çevresini oluşturan diğer faktörler dikkate alınmamıştır. Bu çalışma ile birlikte etkili okullara, ailelerin, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve bunların dışında kalan diğer çevre faktörlerinin, etkili okul özelliklerine sahip olabilmek için karar alma, kurum iklimi oluşturma, öğrenci başarısını artırma, sosyal kültürel faaliyetlere katkıda bulunma gibi ana faaliyetlerde okula olan katkıları yönetici gözüyle araştırılacaktır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1998, 79). Bu araştırmada da Nevşehir İlinde görev yapan okul yöneticilerinden örneklem alınarak, bu yöneticilerin çevrenin okula olan katkılarına dair görüşleri incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmada evren ve örneklem belirlenirken çeşitli istatistiksel karşılaştırmalar yapabilmek amacıyla Nevşehir ili merkezi ve ilçeleri ve köylerinde, çeşitli okullarda görev yapan, farklı kıdeme, farklı eğitim düzeyine ve medeni duruma sahip okul yöneticileri seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Nevşehir ilinde çeşitli kademelerde görev yapan okul müdürü, müdür baş yardımcısı ve müdür yardımcısı toplam 220 yöneticiden oluşmaktadır. Katılımcıların kıdemleri, eğitim durumları ve medeni durum değişkenlerine göre dağılımları Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin kıdemlerine göre dağılımı

Kıdem	F	%
10 yıla kadar	90	40,9
11-20 yıl	60	27,3
21 yıl ve üzeri	70	31,8

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin %40,9 (90)'unun kıdeminin 10 yıla kadar, % 27,3 (60)'ünün kıdeminin 11-20 yıl ve % 31,8 (70)'inin kıdeminin 21 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre dağılımı

Eğitim Durumu	F	%
Önlisans	31	14,1
Lisans	163	74,1
Lisansüstü	26	11,8

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin % 14,1 (31)'inin eğitim durumunun ön lisans, % 74,1 (163)'ünün eğitim durumunun lisans ve %11,8 (26)'inin eğitim durumunun lisansüstü olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre dağılımı

Medeni Durum	F	%
Bekar	42	19,1
Evli	178	80,9

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin % 19,1 (42)'inin medeni durumunun bekar, % 80,9 (178)'unun medeni durumunun evli olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu ve anket formu kullanılmıştır. Araştırmada, aile, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve diğer çevre faktörleri olmak üzere çevre 4 ana başlıkta ele alınmıştır. Anket formunda her ana başlık için 10 ar soru olmak üzere toplam 40 soruya yer verilmiştir. Sorulan 10 ar soru ile her çevre faktörünün okula katkısına dair yönetici görüşleri alınmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formunun 1. sorusunda okul yöneticilerine mesleki kıdemleri sorulmuştur. Yöneticilerin mesleki kıdemleri“(1) 0-5 yıl, (2) 6-10 yıl, (3) 11-15 yıl, (4) 16-20 yıl, (5) 21 ve üzeri” seçeneklerine uygun bir şekilde kodlamaları istenmiştir.

Kişisel bilgi formunun 2. sorusunda okul yöneticilerine eğitim durumları sorulmuştur. Yöneticiler eğitim durumlarını“(1) *Ön Lisans*, (2) *Lisans*, (3) *Yüksek Lisans*, (4) *Doktora*” seçeneklerine uygun bir şekilde kodlamaları istenmiştir.

Kişisel bilgi formunun 3. sorusunda okul yöneticilerine medeni durumları sorulmuştur. Yöneticiler medeni durumlarını“(1) *Bekar*, (2) *Evli*, (3) *Dul*, (4) *Boşanmış*” seçeneklerine uygun bir şekilde kodlamaları istenmiştir.

Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formu Ek 1’de sunulmuştur.

3.3.2. Veri Toplama Anketi

Çalışmada, ilgili literatürlerde yer alan ve geçmişte yapılmış olan çalışmalardan yararlanılarak araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket formu kullanılmıştır. ”Okul Yöneticilerinin Algılarına Göre Okul-Aile Birliklerinin İşlevlerinin Yerine Getirmedeki Yeterlilik Düzeyi”(Baylan, 2008), Etkili Okul ve Aile İlişkisine Dair Öğretmen Algıları (Şahin, 2011), İlköğretim Okullarında Okul ve Aile Arasındaki Etkileşim Hangi Düzeyde Gerçekleşmektedir(Kıranşal,2007),Okul Yönetiminde Okul Çevresinin Yönetime Katkısı(Tezcan,2006), İlköğretim Okullarında Etkililik Sağlanması İçin Öğretmenlerin Ailelerden Beklentileri (Yılmaz, 2006) çalışmalarında kullanılan anketlerden yararlanılarak yeni bir anket formu geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama aracının içerik geçerliliğini saptamak için, uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzman önerileri doğrultusunda ankette gerekli değişiklikler yapılarak anketin son şekli verilmiştir.

Anket 4 ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Etkili Okul-Çevre İlişkisinde ailelerin okula katkılarına dair 10 adet kapalı uçlu soru sorulmuştur. İkinci bölümde Etkili Okul-Çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkılarına dair 10 adet kapalı uçlu soru sorulmuştur. Üçüncü bölümde Etkili Okul-Çevre İlişkisinde sivil toplum

kuruluşlarının okula katkılarına dair 10 adet kapalı uçlu soru sorulmuştur. Dördüncü bölümde Etkili Okul-Çevre İlişkisinde Diğer Çevre Faktörlerinin(Esnaf, Yerel Halk, Diğer Kurum ve Kuruluşlar, Sanatçılar, Politikacılar, Kanaat Önderleri vb.) okula katkılarına dair 10 adet kapalı uçlu soru sorulmuştur. Katılımcılardan Likertölçeğine göre(Kesinlikle Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum) cevaplar alınmıştır.

Araştırmada kullanılan anket formu Ek 1’de sunulmuştur

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan araçlar 2013 yılı Kasım ve Aralık aylarında Nevşehir ilinden seçilen okul müdürlerine uygulanmıştır. Veri toplama araçları dağıtıldıktan sonra katılımcılara araştırmanın konusu, amacı ve veri toplama araçlarının içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Ölçme araçlarının doldurulması yanıtlayıcılara bağlı olarak 15-20 dakika sürmüş olup, bu süre içerisinde katılımcılardan gelen sorulara gerekli dönütler verilmiştir. Araştırmaya katılımında gönüllülük ilkesine uyulmuş,anketlerin uygulanması ve toplanması sürecinde gizlilik ilkesine özen gösterilmiştir.

Veri toplama, anket formu ile yapıldığı için, veri analizinde ki kare testi kullanılmıştır.

4. BULGULAR

1. Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 4’te okul yöneticilerinin kıdemlerine göre etkili okul ve çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 4.Etkili okul-çevre ilişkisinde ailenin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin kıdem açısından değerlendirilmesi

Ailelerin Okula Katkısı	Kıdem		Katılmıyorm	Kararsızm	Katılıyorm	X ²
Okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alırlar.	10 yıla kadar	N	28	16	46	X ² =2,010 p>,05
		%	31,1%	17,8%	51,1%	
	11-20 yıl	N	20	8	32	
		%	33,3%	13,3%	53,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	20	16	34	
		%	28,6%	22,9%	48,6%	
Okul gelişim yönetim ekibinde (OGYE) görev almaya isteklidirler.	10 yıla kadar	N	42	24	24	X ² =6,871 p>,05
		%	46,7%	26,7%	26,7%	
	11-20 yıl	N	30	10	20	
		%	50,0%	16,7%	33,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	44	10	16	
		%	62,9%	14,3%	22,9%	
Okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunurlar.	10 yıla kadar	N	32	26	32	X ² =12,681 p<,05
		%	35,6%	28,9%	35,6%	
	11-20 yıl	N	32	6	22	
		%	53,3%	10,0%	36,7%	

Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alırlar.	21 yıl ve üzeri	N	20	18	32	X²=15,057 p<,05
		%	28,6%	25,7%	45,7%	
	10 yıla kadar	N	42	26	22	
		%	46,7%	28,9%	24,4%	
	11-20 yıl	N	28	10	22	
		%	46,7%	16,7%	36,7%	
21 yıl ve üzeri	N	16	26	28		
	%	22,9%	37,1%	40,0%		
Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alırlar.	10 yıla kadar	N	46	22	22	X²=3,789 p>,05
		%	51,1%	24,4%	24,4%	
	11-20 yıl	N	26	20	14	
		%	43,3%	33,3%	23,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	34	14	22	
		%	48,6%	20,0%	31,4%	
Okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretirler.	10 yıla kadar	N	52	22	16	X²=6,395 p>,05
		%	57,8%	24,4%	17,8%	
	11-20 yıl	N	34	16	10	
		%	56,7%	26,7%	16,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	28	22	20	
		%	40,0%	31,4%	28,6%	
Öğrencilerin başarılarını ödüllendirirler, başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alırlar.	10 yıla kadar	N	38	22	30	X²=9,838 p<,05
		%	42,2%	24,4%	33,3%	
	11-20 yıl	N	22	22	16	
		%	36,7%	36,7%	26,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	18	18	34	
		%	25,7%	25,7%	48,6%	

Öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen gösterirler.	10 yıla kadar	N	10	24	56	X²=15,286 p<,05
		%	11,1%	26,7%	62,2%	
	11-20 yıl	N	18	10	32	
		%	30,0%	16,7%	53,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	10	8	52	
		%	14,3%	11,4%	74,3%	
Okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içindedirler.	10 yıla kadar	N	20	30	40	X²=9,203 p>,05
		%	22,2%	33,3%	44,4%	
	11-20 yıl	N	18	12	30	
		%	30,0%	20,0%	50,0%	
	21 yıl ve üzeri	N	10	16	44	
		%	14,3%	22,9%	62,9%	
Kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlarlar.	10 yıla kadar	N	44	14	32	X²=16,123 p<,05
		%	48,9%	15,6%	35,6%	
	11-20 yıl	N	22	16	22	
		%	36,7%	26,7%	36,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	16	28	26	
		%	22,9%	40,0%	37,1%	

Tablo 4 incelendiğinde okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, etkili okul-çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı boyutunda, ailelerin okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alması, okul gelişim yönetim ekibinde (OGYE) görev almaya istekli olması, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması, okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretmesi ve okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içinde olması konusundagruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Ailelerin, okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 32 (%35,6)'sinin katılmıyorum, 26 (%28,9)'sının kararsızım ve 32 (%35,6)'sinin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 32 (%53,3)'sinin katılmıyorum, 6 (%10)'sının kararsızım ve 22 (%36,7)'sinin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 20 (%28,6)'sinin katılmıyorum, 18 (%25,7)'inin kararsızım ve 32 (%45,7)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunması konusuna 11-20 yıl kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 42 (%46,7)'sinin katılmıyorum, 26 (%28,9)'sının kararsızım ve 22 (%24,4)'sinin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 28 (%46,7)'inin katılmıyorum, 10 (%16,7)'unun kararsızım ve 22 (%36,7)'sinin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 16 (%22,9)'sının katılmıyorum, 26 (%37,1)'sının kararsızım ve 28 (%40)'inin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak, 05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, öğrencilerin başarılarını ödüllendirmesi ve başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 38 (%42,2)'inin katılmıyorum, 22 (%24,4)'sinin kararsızım ve 30 (%33,3)'ünün katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 22 (%36,7)'sinin katılmıyorum, 22 (%36,7)'sinin kararsızım ve 16 (%26,7)'sının katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 18 (%25,7)'inin katılmıyorum, 18 (%25,7)'inin kararsızım ve 34 (%48,6)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi

sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, öğrencilerin başarılarını ödüllendirmesi ve başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen göstermesi konusunda 10yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 10 (%11,1)'unun katılmıyorum, 24 (%26,7)'ünün kararsızım ve 56 (%62,2)'sının katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 18 (%30)'inin katılmıyorum, 10 (%16,7)'unun kararsızım ve 32 (%53,3)'sinin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 10 (%14,3)'unun katılmıyorum, 8 (%11,4)'inin kararsızım ve 52 (%74,3)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen göstermesi konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 44 (%48,9)'ünün katılmıyorum, 14 (%15,6)'ünün kararsızım ve 32 (%35,6)'sının katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 22 (%36,7)'sinin katılmıyorum, 16 (%26,7)'sının kararsızım ve 22 (%36,7)'sinin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 16 (%22,9)'sının katılmıyorum, 28 (%40)'inin kararsızım ve 26 (%37,1)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması konusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Tablo 5'te okul yöneticilerinin kıdemlerine göre etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 5. Etkili okul-çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin kıdem açısından değerlendirilmesi

Yerel Yönetimlerin Okula		Kıdem	Katılmıyoru m	Kararsız m	Katılıyor m	X ²
Katkısı						
Etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yaparlar.	10 yıla kadar	N	46	16	28	X²=11,356 p<,05
		%	51,1%	17,8%	31,1%	
	11-20 yıl	N	28	6	26	
		%	46,7%	10,0%	43,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	26	22	22	
		%	37,1%	31,4%	31,4%	
Öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlarlar.	10 yıla kadar	N	54	22	14	X²=13,408 p<,05
		%	60,0%	24,4%	15,6%	
	11-20 yıl	N	28	16	16	
		%	46,7%	26,7%	26,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	26	16	28	
		%	37,1%	22,9%	40,0%	
Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlarlar.	10 yıla kadar	N	62	20	8	X²=11,895 p<,05
		%	68,9%	22,2%	8,9%	
	11-20 yıl	N	32	10	18	
		%	53,3%	16,7%	30,0%	
	21 yıl ve üzeri	N	38	16	16	
		%	54,3%	22,9%	22,9%	

Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek verirler.	10 yıla kadar	N	50	18	22	$X^2=4,888$ $p>,05$
		%	55,6%	20,0%	24,4%	
	11-20 yıl	N	26	10	24	
		%	43,3%	16,7%	40,0%	
	21 yıl ve üzeri	N	32	12	26	
		%	45,7%	17,1%	37,1%	
Okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek verirler.	10 yıla kadar	N	46	16	28	$X^2=9,454$ $p>,05$
		%	51,1%	17,8%	31,1%	
	11-20 yıl	N	22	12	26	
		%	36,7%	20,0%	43,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	20	20	30	
		%	28,6%	28,6%	42,9%	
Eğitim alanındaki yenilikleri okula taşırlar.	10 yıla kadar	N	52	14	24	$X^2=11,827$ $p<,05$
		%	57,8%	15,6%	26,7%	
	11-20 yıl	N	36	10	14	
		%	60,0%	16,7%	23,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	24	20	26	
		%	34,3%	28,6%	37,1%	
Belirli aralıklarla okulu ziyaret ederler.	10 yıla kadar	N	38	22	30	$X^2=6,313$ $p>,05$
		%	42,2%	24,4%	33,3%	
	11-20 yıl	N	20	14	26	
		%	33,3%	23,3%	43,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	24	10	36	
		%	34,3%	14,3%	51,4%	

		18	26	46		
Okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı gösterirler.	10 yıla kadar	N			$X^2=4,772$ $p>,05$	
		%	20,0%	28,9%		51,1%
	11-20 yıl	N	20	12		28
		%	33,3%	20,0%		46,7%
	21 yıl ve üzeri	N	14	18		38
		%	20,0%	25,7%		54,3%
Okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti gösterirler.	10 yıla kadar	N	40	18	$X^2=22,178$ $p<,05$	
		%	44,4%	20,0%		35,6%
	11-20 yıl	N	20	6		34
		%	33,3%	10,0%		56,7%
	21 yıl ve üzeri	N	18	28		24
		%	25,7%	40,0%		34,3%
Okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alırlar.	10 yıla kadar	N	48	20	$X^2=7,440$ $p>,05$	
		%	53,3%	22,2%		24,4%
	11-20 yıl	N	22	16		22
		%	36,7%	26,7%		36,7%
	21 yıl ve üzeri	N	24	22		24
		%	34,3%	31,4%		34,3%

Tablo 5 incelendiğinde okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı boyutunda, yerel yönetimlerin okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek vermesi, okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek vermesi, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi ve

okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alması konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Yerel yönetimlerin, etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yapması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 46 (%51,1)'sının katılmıyorum, 16 (%17,8)'sının kararsızım ve 28 (%31,1)'inin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 28 (%46,7)'inin katılmıyorum, 6 (%10)'sının kararsızım ve 26 (%43,3)'sının katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 26 (%37,1)'sının katılmıyorum, 22 (%31,4)'sinin kararsızım ve 22 (%31,4)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yapması konusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlaması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 54 (%60)'ünün katılmıyorum, 22 (%24,4)'sinin kararsızım ve 14 (%15,6)'ünün katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 28 (%46,7)'inin katılmıyorum, 16 (%26,7)'sının kararsızım ve 16 (%26,7)'sının katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 26 (%37,1)'sının katılmıyorum, 16 (%22,9)'sının kararsızım ve 28 (%40)'inin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlaması konusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlaması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 62 (%68,9)'inin katılmıyorum, 20 (%22,2)'sinin kararsızım ve 8 (%8,9)'inin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 32 (%53,3)'sinin katılmıyorum,

10 (%16,7)'sının kararsızım ve 18 (%30)'inin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 38 (%54,3)'inin katılmıyorum, 16 (%22,9)'sının kararsızım ve 16 (%22,9)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlaması konusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, eğitim alanındaki yenilikleri okula taşıması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 52 (%57,8)'sinin katılmıyorum, 14 (%15,6)'ünün kararsızım ve 24 (%26,7)'ünün katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 36 (%60)'sının katılmıyorum, 10 (%16,7)'unun kararsızım ve 14 (%23,3)'ünün katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 24 (%34,3)'ünün katılmıyorum, 20 (%28,6)'sinin kararsızım ve 26 (%37,1)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, eğitim alanındaki yenilikleri okula taşıması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti göstermesi konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 40 (%44,4)'inin katılmıyorum, 18 (%20)'inin kararsızım ve 32 (%35,6)'sının katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 20 (%33,3)'sinin katılmıyorum, 6 (%10)'sının kararsızım ve 34 (%56,7)'ünün katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 18 (%25,7)'inin katılmıyorum, 28 (%40)'unun kararsızım ve 24 (%34,3)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti göstermesi konusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Tablo 6'da okul yöneticilerinin kıdemlerine göre etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 6. Etkili okul-çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin kıdem açısından değerlendirilmesi

Sivil Toplum Kuruluşlarının Okula Katkısı	Kıdem	N	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyor	X ²
			m	m	m	
Okulun iş ve işleyişinde, okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlarlar.	10 yıla kadar	N	44	18	28	X ² =8,747 p>,05
		%	48,9%	20,0%	31,1%	
	11-20 yıl	N	28	12	20	
		%	46,7%	20,0%	33,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	20	24	26	
		%	28,6%	34,3%	37,1%	
Okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alırlar.	10 yıla kadar	N	54	14	22	X ² =1,932 p>,05
		%	60,0%	15,6%	24,4%	
	11-20 yıl	N	30	14	16	
		%	50,0%	23,3%	26,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	38	14	18	
		%	54,3%	20,0%	25,7%	
Öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlarlar.	10 yıla kadar	N	46	20	24	X ² =13,584 p<,05
		%	51,1%	22,2%	26,7%	
	11-20 yıl	N	32	12	16	
		%	53,3%	20,0%	26,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	18	22	30	
		%	25,7%	31,4%	42,9%	

Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar.	10 yıla kadar	N	48	24	18	X²=14,268 p<,05
		%	53,3%	26,7%	20,0%	
	11-20 yıl	N	30	10	20	
		%	50,0%	16,7%	33,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	20	24	26	
		%	28,6%	34,3%	37,1%	
Okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlarlar.	10 yıla kadar	N	46	26	18	X²=11,755 p<,05
		%	51,1%	28,9%	20,0%	
	11-20 yıl	N	26	16	18	
		%	43,3%	26,7%	30,0%	
	21 yıl ve üzeri	N	20	20	30	
		%	28,6%	28,6%	42,9%	
Okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkilidirler.	10 yıla kadar	N	50	20	20	X²=4,439 p>,05
		%	55,6%	22,2%	22,2%	
	11-20 yıl	N	28	22	10	
		%	46,7%	36,7%	16,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	32	22	16	
		%	45,7%	31,4%	22,9%	
Okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlarlar.	10 yıla kadar	N	52	20	18	X²=6,843 p>,05
		%	57,8%	22,2%	20,0%	
	11-20 yıl	N	30	16	14	
		%	50,0%	26,7%	23,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	26	22	22	
		%	37,1%	31,4%	31,4%	

			54	20	16	
Okula kimlik ve prestij kazandırmak için isteklidirler.	10 yıla kadar	N				$X^2=2,653$
		%	60,0%	22,2%	17,8%	
	11-20 yıl	N	30	18	12	$p>,05$
		%	50,0%	30,0%	20,0%	
	21 yıl ve üzeri	N	40	14	16	
		%	57,1%	20,0%	22,9%	
Eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlerler.	10 yıla kadar	N	58	10	22	$X^2=15,991$
		%	64,4%	11,1%	24,4%	
	11-20 yıl	N	32	20	8	$p<,05$
		%	53,3%	33,3%	13,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	32	24	14	
		%	45,7%	34,3%	20,0%	
Okula ve öğrencilere maddi destek sağlarlar.	10 yıla kadar	N	48	20	22	$X^2=10,550$
		%	53,3%	22,2%	24,4%	
	11-20 yıl	N	30	16	14	$p<,05$
		%	50,0%	26,7%	23,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	22	18	30	
		%	31,4%	25,7%	42,9%	

Tablo 6 incelendiğinde okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının okula katkısı boyutunda, sivil toplum kuruluşlarının okulun iş ve işleyişinde, okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlaması, okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmede aktif rol alması, okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkili olması, okulun amacını

gerçekleştirmesinde katkı sağlaması, okula kimlik ve prestij kazandırmak için istekli olması ve okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Sivil toplum kuruluşlarının, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 46 (%51,1)'sının katılmıyorum, 20 (%22,2)'sinin kararsızım ve 24 (%26,7)'ünün katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 32 (%53,3)'sinin katılmıyorum, 12 (%20)'sinin kararsızım ve 16 (%26,7)'sının katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 18 (%25,7)'inin katılmıyorum, 22 (%31,4)'sinin kararsızım ve 30 (%42,9)'unun katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle sivil toplum kuruluşlarının, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarının, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 48 (%53,3)'inin katılmıyorum, 24 (%26,7)'ünün kararsızım ve 18 (%20)'sinin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 30 (%50)'unun katılmıyorum, 10 (%16,7)'unun kararsızım ve 20 (%33,3)'sinin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 20 (%28,6)'sinin katılmıyorum, 24 (%34,3)'ünün kararsızım ve 26 (%37,1)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle sivil toplum kuruluşlarının, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarının, okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlaması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 46 (%51,1)'sının katılmıyorum, 26 (%28,9)'sının kararsızım ve 18 (%20)'inin katılıyorum

dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 26 (%43,3)'sının katılmıyorum, 16 (%26,7)'sının kararsızım ve 18 (%30)'inin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 20 (%28,6)'sinin katılmıyorum, 20 (%28,6)'sinin kararsızım ve 30 (%42,9)'unun katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle sivil toplum kuruluşlarının, okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlaması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarının, eğitim kalitesini arttırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlemesi konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 58 (%64,4)'inin katılmıyorum, 10 (%11,1)'inin kararsızım ve 22 (%24,4)'sinin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 32 (%53,3)'sinin katılmıyorum, 20 (%33,3)'sinin kararsızım ve 8 (%13,3)'inin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 32 (%45,7)'sinin katılmıyorum, 24 (%34,3)'ünün kararsızım ve 14 (%20)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle sivil toplum kuruluşlarının, eğitim kalitesini arttırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlemesi konusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Tablo 7’de okul yöneticilerinin kıdemlerine göre etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 7. Etkili okul-çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin kıdem açısından değerlendirilmesi

Düğer Çevre Faktörlerinin Okula Katkısı	Kıdem		Katılmıyoru m	Kararsız m	Katılıyoru m	X ²
Okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı gösterirler.	10 yıla kadar	N	30	22	38	X²=24,891
		%	33,3%	24,4%	42,2%	
	11-20 yıl	N	16	14	30	
		%	26,7%	23,3%	50,0%	
	21 yıl ve üzeri	N	6	8	56	
		%	8,6%	11,4%	80,0%	
Etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halindedirler.	10 yıla kadar	N	50	28	12	X²=17,966
		%	55,6%	31,1%	13,3%	
	11-20 yıl	N	28	14	18	
		%	46,7%	23,3%	30,0%	
	21 yıl ve üzeri	N	20	34	16	
		%	28,6%	48,6%	22,9%	
Okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alırlar.	10 yıla kadar	N	54	26	10	X²=10,961
		%	60,0%	28,9%	11,1%	
	11-20 yıl	N	36	10	14	
		%	60,0%	16,7%	23,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	30	26	14	
		%	42,9%	37,1%	20,0%	

Okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar.	10 yıla kadar	N	52	20	18	X²=27,421	
		%	57,8%	22,2%	20,0%		
	11-20 yıl	N	32	6	22		p<,05
		%	53,3%	10,0%	36,7%		
	21 yıl ve üzeri	N	16	18	36		
		%	22,9%	25,7%	51,4%		
Okulun duyuru ve yayınlarını takip ederler.	10 yıla kadar	N	52	20	18	X²=13,871	
		%	57,8%	22,2%	20,0%		
	11-20 yıl	N	26	14	20		p<,05
		%	43,3%	23,3%	33,3%		
	21 yıl ve üzeri	N	22	28	20		
		%	31,4%	40,0%	28,6%		
Okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba gösterirler.	10 yıla kadar	N	58	22	10	X²=8,519	
		%	64,4%	24,4%	11,1%		
	11-20 yıl	N	30	16	14		p>,05
		%	50,0%	26,7%	23,3%		
	21 yıl ve üzeri	N	32	26	12		
		%	45,7%	37,1%	17,1%		
Belirli aralıklarla okulu ziyaret ederler.	10 yıla kadar	N	48	20	22	X²=18,541	
		%	53,3%	22,2%	24,4%		
	11-20 yıl	N	22	22	16		p<,05
		%	36,7%	36,7%	26,7%		
	21 yıl ve üzeri	N	16	22	32		
		%	22,9%	31,4%	45,7%		

			44	28	18	
Okula ve öğrencilere maddi destek sağlarlar.	10 yıla kadar	N				X²=12,323 p<,05
		%	48,9%	31,1%	20,0%	
	11-20 yıl	N	26	18	16	
		%	43,3%	30,0%	26,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	16	30	24	
		%	22,9%	42,9%	34,3%	
Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alırlar.	10 yıla kadar	N	68	10	12	X²=26,050 p<,05
		%	75,6%	11,1%	13,3%	
	11-20 yıl	N	34	18	8	
		%	56,7%	30,0%	13,3%	
	21 yıl ve üzeri	N	28	32	10	
		%	40,0%	45,7%	14,3%	
Öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlarlar.	10 yıla kadar	N	56	18	16	X²=16,535 p<,05
		%	62,2%	20,0%	17,8%	
	11-20 yıl	N	36	8	16	
		%	60,0%	13,3%	26,7%	
	21 yıl ve üzeri	N	24	24	22	
		%	34,3%	34,3%	31,4%	

Tablo 7 incelendiğinde okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin okula katkısı boyutunda, diğer çevre faktörlerinin okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba göstermesikonusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Diğer çevre faktörlerinin, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesikonusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 30 (%33,3)'unun katılmıyorum, 22 (%24,4)'sinin kararsızım ve 38 (%42,2)'inin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 16 (%26,7)'sının katılmıyorum, 14 (%23,3)'ünün kararsızım ve 30 (%50)'unun katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 6 (%8,6)'sının katılmıyorum, 8 (%11,4)'inin kararsızım ve 56 (%80)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halinde olmasikonusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 50 (%55,6)'sinin katılmıyorum, 28 (%31,1)'inin kararsızım ve 12 (%13,3)'sının katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 28 (%46,7)'inin katılmıyorum, 14 (%23,3)'ünün kararsızım ve 18 (%30)'inin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 20 (%28,6)'sinin katılmıyorum, 34 (%48,6)'ünün kararsızım ve 16 (%22,9)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halinde olması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol almasikonusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 54 (%60)'ünün katılmıyorum, 26 (%28,9)'sının kararsızım ve 10 (%11,1)'unun katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 36 (%60)'sının katılmıyorum, 10 (%16,7)'unun kararsızım ve 14 (%23,3)'ünün katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 30 (%42,9)'unun katılmıyorum, 26 (%37,1)'sının kararsızım ve 14 (%20)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre,

okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözüme aktif rol alması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okulun etkinliklerine destek verip, katılması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 52 (%57,8)sinin katılmıyorum, 20 (%22,2)'sinin kararsızım ve 18 (%20)'inin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 32 (%53,3)sinin katılmıyorum, 6 (%10)'sının kararsızım ve 22 (%36,7)'sinin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 16 (%22,9)'sının katılmıyorum, 18 (%25,7)'inin kararsızım ve 36 (%51,4)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okulun etkinliklerine destek verip, katılması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okulun duyuru ve yayınlarını takip etmesikonusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 52 (%57,8)'inin katılmıyorum, 20 (%22,2)'sinin kararsızım ve 18 (%20)'sının katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 26 (%43,3)'unun katılmıyorum, 14 (%23,3)'ünün kararsızım ve 20 (%33,3)'sinin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 22 (%31,4)'sinin katılmıyorum, 28 (%40)'inin kararsızım ve 20 (%28,6)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okulun duyuru ve yayınlarını takip etmesikonusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesikonusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 48 (%53,3)'inin katılmıyorum, 20 (%22,2)'sinin kararsızım ve 22 (%24,4)'sının katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 22 (%36,7)'sinin katılmıyorum, 22 (%36,7)'sinin kararsızım ve 16 (%26,7)'sının katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 16

(%22,9)'sının katılmıyorum, 22 (%31,4)'sinin kararsızım ve 32 (%45,7)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesikonusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 44 (%48,9)'ünün katılmıyorum, 28 (%31,1)'inin kararsızım ve 18 (%20)'inin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 26 (%43,3)sının katılmıyorum, 18 (%30)'inin kararsızım ve 16 (%26,7)'sının katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 16 (%22,9)'sının katılmıyorum, 30 (%42,9)'unun kararsızım ve 24 (%34,3)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması konusunda 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 68 (%75,6)'inin katılmıyorum, 10 (%11,1)'unun kararsızım ve 12 (%13,3)'sinin katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 34 (%56,7)'ünün katılmıyorum, 18 (%30)'inin kararsızım ve 8 (%13,3)'inin katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 28 (%40)'inin katılmıyorum, 32 (%45,7)'sinin kararsızım ve 10 (%14,3)'unun katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması konusunda 10 yıla kadar kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 56 (%62,2)'sının katılmıyorum, 18 (%20)'inin kararsızım ve 16 (%17,8)'sının katılıyorum dediği; 11-20 yıl kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin 36 (%60)'sının katılmıyorum, 8 (%13,3)'inin kararsızım ve 16 (%26,7)'sının katılıyorum; 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin ise 24 (%34,3)'ünün katılmıyorum, 24 (%34,3)'ünün kararsızım ve 22 (%31,4)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Kıdeme göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

2. Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 8'de okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre etkili okul ve çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 8. Etkili okul-çevre ilişkisinde ailenin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin eğitim durumları açısından değerlendirilmesi

Ailelerin Okula Katkısı	Eğitim Durumu	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	X ²	
Okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alırlar.	Önlisans	N	9	3	19	
		%	29,0%	9,7%	61,3%	
	Lisans	N	55	27	81	X ² =10,654 p<,05
		%	33,7%	16,6%	49,7%	
	Lisansüstü	N	4	10	12	

		%	15,4%	38,5%	46,2%	
		N	14	7	10	
Okul gelişim yönetim ekibinde (OGYE) görev almaya isteklidirler.	Önlisans	%	45,2%	22,6%	32,3%	$X^2=1,152$ $p>,05$
		N	88	31	44	
	Lisans	%	54,0%	19,0%	27,0%	
		N	14	6	6	
	Lisansüstü	%	53,8%	23,1%	23,1%	
		N	6	4	21	
Okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunurlar.	Önlisans	%	19,4%	12,9%	67,7%	$X^2=14,873$ $p<,05$
		N	64	42	57	
	Lisans	%	39,3%	25,8%	35,0%	
		N	14	4	8	
	Lisansüstü	%	53,8%	15,4%	30,8%	
		N	6	9	16	
Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alırlar.	Önlisans	%	19,4%	29,0%	51,6%	$X^2=18,618$ $p<,05$
		N	76	45	42	
	Lisans	%	46,6%	27,6%	25,8%	
		N	4	8	14	
	Lisansüstü	%	15,4%	30,8%	53,8%	
		N	12	7	12	
Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alırlar.	Önlisans	%	38,7%	22,6%	38,7%	$X^2=9,433$ $p>,05$
		N	84	37	42	
	Lisans	%	51,5%	22,7%	25,8%	
		N	10	12	4	
	Lisansüstü	%	38,5%	46,2%	15,4%	
		N				

Okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretirler.	Önlisans	N	13	9	9	$X^2=3,905$ $p>,05$
		%	41,9%	29,0%	29,0%	
	Lisans	N	85	47	31	
		%	52,1%	28,8%	19,0%	
	Lisansüstü	N	16	4	6	
		%	61,5%	15,4%	23,1%	
Öğrencilerin başarılarını ödüllendirirler, başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alırlar.	Önlisans	N	6	12	13	$X^2=6,304$ $p>,05$
		%	19,4%	38,7%	41,9%	
	Lisans	N	60	46	57	
		%	36,8%	28,2%	35,0%	
	Lisansüstü	N	12	4	10	
		%	46,2%	15,4%	38,5%	
Öğrencileri okula devamının sağlanmasına özen gösterirler.	Önlisans	N	3	7	21	$X^2=6,011$ $p>,05$
		%	9,7%	22,6%	67,7%	
	Lisans	N	27	33	103	
		%	16,6%	20,2%	63,2%	
	Lisansüstü	N	8	2	16	
		%	30,8%	7,7%	61,5%	
Okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içindedirler.	Önlisans	N	3	4	24	$X^2=10,060$ $p<,05$
		%	9,7%	12,9%	77,4%	
	Lisans	N	39	48	76	
		%	23,9%	29,4%	46,6%	
	Lisansüstü	N	6	6	14	
		%	23,1%	23,1%	53,8%	

Kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlarlar.	Önlisans	N	6	6	19	X²=14,009 p<,05
		%	19,4%	19,4%	61,3%	
	Lisans	N	70	42	51	
		%	42,9%	25,8%	31,3%	
	Lisansüstü	N	6	10	10	
		%	23,1%	38,5%	38,5%	

Tablo 8 incelendiğinde okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı boyutunda, ailelerin okul gelişim yönetim ekibinde (OGYE) görev almaya istekli olması, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması, okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretmesi, öğrencilerin başarılarını ödüllendirmesi, başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alması ve öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen göstermesi konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Ailelerin, okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 9 (%29)'unun katılmıyorum, 3 (%9,7)'ünün kararsızım ve 19 (%61,3)'unun katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 55 (%33,7)'inin katılmıyorum, 27 (%16,6)'sinin kararsızım ve 81 (%36,7)'inin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 4 (%15,4)'ünün katılmıyorum, 10 (%38,5)'unun kararsızım ve 12 (%46,2)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alması konusuna ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunması konusunda önlisans mezunu olan okul yöneticilerinin 6 (%19,4)'sının katılmıyorum, 4 (%12,9)'ünün kararsızım ve 21 (%67,7)'inin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin

64 (%39,3)ünün katılmıyorum, 42 (%25,8)'sinin kararsızım ve 57 (%35)'sinin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 14 (%53,8)'ünün katılmıyorum, 4 (%15,4)'ünün kararsızım ve 8 (%30,8)'inin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunması konusuna önlisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alması konusunda önlisans mezunu olan okul yöneticilerinin 6 (%19,4)'sının katılmıyorum, 9 (%29)'unun kararsızım ve 16 (%51,6)'sının katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 76 (%46,6)'sının katılmıyorum, 45 (%27,6)'inin kararsızım ve 42 (%25,8)'sinin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 4 (%15,4)'ünün katılmıyorum, 8 (%30,8)'inin kararsızım ve 14 (%53,8)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alması konusuna lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içinde olması konusunda önlisans mezunu olan okul yöneticilerinin 3 (%9,7)'ünün katılmıyorum, 4 (%12,9)'ünün kararsızım ve 24 (%77,4)'ünün katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 39 (%23,9)'unun katılmıyorum, 48 (%29,4)'inin kararsızım ve 76 (%46,6)'sının katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 6 (%23,1)'sının katılmıyorum, 6 (%23,1)'sının kararsızım ve 14 (%53,8)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içinde olması konusuna önlisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması konusunda önlisans mezunu olan okul yöneticilerinin 6 (%19,4)'sının katılmıyorum, 6 (%19,4)'sının kararsızım ve 19 (%61,3)'unun katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 70 (%42,9)'inin katılmıyorum, 42 (%25,8)'sinin kararsızım ve 51 (%31,3)'inin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 6 (%23,1)'sının katılmıyorum, 10 (%38,5)'unun kararsızım ve 10 (%38,5)'unun katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması konusunda önlisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Tablo 9'da okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 9. Etkili okul-çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin eğitim durumları açısından değerlendirilmesi

Yerel Yönetimlerin Okula Katkısı	Eğitim Durumu	Katılmıyor m	Kararsız m	Katılıyor m	X ²	
Etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yaparlar.	Önlisans	N	10	4	17	X ² =6,664 p>,05
		%	32,3%	12,9%	54,8%	
	Lisans	N	78	34	51	
		%	47,9%	20,9%	31,3%	
	Lisansüstü	N	12	6	8	
		%	46,2%	23,1%	30,8%	
Öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlarlar.	Önlisans	N	13	7	11	X ² =3,153 p>,05
		%	41,9%	22,6%	35,5%	
	Lisans	N	81	43	39	
		%	49,7%	26,4%	23,9%	
	Lisansüstü	N	14	4	8	
		%	53,8%	15,4%	30,8%	
Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlarlar.	Önlisans	N	17	9	5	X ² =4,549 p>,05
		%	54,8%	29,0%	16,1%	
	Lisans	N	103	29	31	
		%	63,2%	17,8%	19,0%	
	Lisansüstü	N	12	8	6	
		%	46,2%	30,8%	23,1%	

Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek verirler.	Önlisans	N	12	4	15	$X^2=5,039$ $p>,05$
		%	38,7%	12,9%	48,4%	
	Lisans	N	84	32	47	
		%	51,5%	19,6%	28,8%	
	Lisansüstü	N	12	4	10	
		%	46,2%	15,4%	38,5%	
Okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek verirler.	Önlisans	N	7	9	15	$X^2=9,685$ $p<,05$
		%	22,6%	29,0%	48,4%	
	Lisans	N	75	31	57	
		%	46,0%	19,0%	35,0%	
	Lisansüstü	N	6	8	12	
		%	23,1%	30,8%	46,2%	
Eğitim alanındaki yenilikleri okula taşırlar.	Önlisans	N	11	6	14	$X^2=7,853$ $p>,05$
		%	35,5%	19,4%	45,2%	
	Lisans	N	91	32	40	
		%	55,8%	19,6%	24,5%	
	Lisansüstü	N	10	6	10	
		%	38,5%	23,1%	38,5%	
Belirli aralıklarla okulu ziyaret ederler.	Önlisans	N	7	4	20	$X^2=11,393$ $p<,05$
		%	22,6%	12,9%	64,5%	
	Lisans	N	69	34	60	
		%	42,3%	20,9%	36,8%	
	Lisansüstü	N	6	8	12	
		%	23,1%	30,8%	46,2%	

		4	5	22		
Okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı gösterirler.	Önlisans	N			X²=11,481 p<,05	
		%	12,9%	16,1%		71,0%
	Lisans	N	44	47		72
		%	27,0%	28,8%		44,2%
	Lisansüstü	N	4	4		18
		%	15,4%	15,4%		69,2%
Okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti gösterirler.	Önlisans	N	7	8	X²=6,146 p>,05	
		%	22,6%	25,8%		51,6%
	Lisans	N	65	38		60
		%	39,9%	23,3%		36,8%
	Lisansüstü	N	6	6		14
		%	23,1%	23,1%		53,8%
Okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alırlar.	Önlisans	N	5	11	X²=14,016 p<,05	
		%	16,1%	35,5%		48,4%
	Lisans	N	81	39		43
		%	49,7%	23,9%		26,4%
	Lisansüstü	N	8	8		10
		%	30,8%	30,8%		38,5%

Tablo 9 incelendiğinde okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı boyutunda, yerel yönetimlerin etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yapması, öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlaması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere

maddi kaynak sağlaması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek vermesi, eğitim alanındaki yenilikleri okula taşıması, okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti göstermesi konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Yerel yönetimlerin, okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek vermesi konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 7 (%22,6)'sinin katılmıyorum, 9 (%29)'unun kararsızım ve 15 (%48,4)'inin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 75 (%46)'inin katılmıyorum, 31 (%19)'inin kararsızım ve 57 (%35)'sinin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 6 (%23,1)'sının katılmıyorum, 8 (%30,8)'inin kararsızım ve 12 (%46,2)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek vermesi konusuna lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 7 (%22,6)'sinin katılmıyorum, 4 (%12,9)'ünün kararsızım ve 20 (%64,5)'sinin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 69 (%42,3)'unun katılmıyorum, 34 (%20,9)'ünün kararsızım ve 60 (%36,8)'inin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 6 (%23,1)'sının katılmıyorum, 8 (%30,8)'inin kararsızım ve 12 (%46,2)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi konusuna lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 4 (%12,9)'ünün katılmıyorum, 5 (%16,1)'inin kararsızım ve 22 (%71)'sinin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 44 (%27)'ünün katılmıyorum, 47 (%28,8)'sinin

kararsızım ve 72 (%44,2)'sinin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 4 (%15,4)'ünün katılmıyorum, 4 (%15,4)'ünün kararsızım ve 18 (%69,2)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesikonusuna lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 5 (%16,1)'inin katılmıyorum, 11 (%35,5)'inin kararsızım ve 15 (%48,4)'inin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 81 (%49,7)'inin katılmıyorum, 39 (%23,9)'unun kararsızım ve 43 (%26,4)'ünün katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 8 (%30,8)'inin katılmıyorum, 8 (%30,8)'inin kararsızım ve 10 (%38,5)'unun katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alması konusunda lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Tablo 10’da okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 10. Etkili okul-çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin eğitim durumları açısından değerlendirilmesi

Sivil Toplum Kuruluşlarının Okula Katkısı	Eğitim Durumu	Katılmıyor m	Kararsız m	Katılıyor m	X ²	
Okulun iş ve işleyişinde, okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlarlar.	Önlisans	N	8	9	14	X ² =7,148 p>,05
		%	25,8%	29,0%	45,2%	
	Lisans	N	76	39	48	
		%	46,6%	23,9%	29,4%	
	Lisansüstü	N	8	6	12	
		%	30,8%	23,1%	46,2%	
Okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alırlar.	Önlisans	N	12	8	11	X ² =5,874 p>,05
		%	38,7%	25,8%	35,5%	
	Lisans	N	98	28	37	
		%	60,1%	17,2%	22,7%	
	Lisansüstü	N	12	6	8	
		%	46,2%	23,1%	30,8%	
Öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlarlar.	Önlisans	N	8	8	15	X ² =5,813 p>,05
		%	25,8%	25,8%	48,4%	
	Lisans	N	76	40	47	
		%	46,6%	24,5%	28,8%	
	Lisansüstü	N	12	6	8	
		%	46,2%	23,1%	30,8%	

Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar.	Önlisans	N	9	8	14	X²=20,733	
		%	29,0%	25,8%	45,2%		
	Lisans	N	85	36	42		p<,05
		%	52,1%	22,1%	25,8%		
	Lisansüstü	N	4	14	8		
		%	15,4%	53,8%	30,8%		
Okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine kati sağlarlar.	Önlisans	N	8	7	16	X²=13,910	
		%	25,8%	22,6%	51,6%		
	Lisans	N	78	45	40		p<,05
		%	47,9%	27,6%	24,5%		
	Lisansüstü	N	6	10	10		
		%	23,1%	38,5%	38,5%		
Okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkilidirler.	Önlisans	N	12	9	10	X²=8,712	
		%	38,7%	29,0%	32,3%		
	Lisans	N	90	45	28		p>,05
		%	55,2%	27,6%	17,2%		
	Lisansüstü	N	8	10	8		
		%	30,8%	38,5%	30,8%		
Okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlarlar.	Önlisans	N	7	11	13	X²=12,125	
		%	22,6%	35,5%	41,9%		
	Lisans	N	89	41	33		p<,05
		%	54,6%	25,2%	20,2%		
	Lisansüstü	N	12	6	8		
		%	46,2%	23,1%	30,8%		

		13	11	7		
Okula kimlik ve prestij kazandırmak için isteklidirler.	Önlisans	N			X²=11,193 p<,05	
		%	41,9%	35,5%		22,6%
	Lisans	N	101	35		27
		%	62,0%	21,5%		16,6%
	Lisansüstü	N	10	6		10
		%	38,5%	23,1%		38,5%
Eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlerler.	Önlisans	N	13	8	X²=4,413 p>,05	
		%	41,9%	25,8%		32,3%
	Lisans	N	95	40		28
		%	58,3%	24,5%		17,2%
	Lisansüstü	N	14	6		6
		%	53,8%	23,1%		23,1%
Okula ve öğrencilere maddi destek sağlarlar.	Önlisans	N	9	6	X²=9,320 p>,05	
		%	29,0%	19,4%		51,6%
	Lisans	N	81	40		42
		%	49,7%	24,5%		25,8%
	Lisansüstü	N	10	8		8
		%	38,5%	30,8%		30,8%

Tablo 10 incelendiğinde okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının okula katkısı boyutunda, sivil toplum kuruluşlarının okulun iş ve işleyişinde, okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlaması, okul yönetimiyle birlikte okul sorunlarını çözmeye aktif rol alması, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin

belirlenmesinde katkı sağlaması, okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkili olması, eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlemesi, okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Sivil toplum kuruluşlarının, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 9 (%29)'unun katılmıyorum, 8 (%25,8)'inin kararsızım ve 14 (%45,2)'ünün katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 85 (%52,1)'inin katılmıyorum, 36 (%22,1)'inin kararsızım ve 42 (%25,8)'inin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 4 (%15,4)'ünün katılmıyorum, 14 (%53,8)'ünün kararsızım ve 8 (%30,8)'inin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle sivil toplum kuruluşlarının, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılması konusuna lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarının, okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlaması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 8 (%25,8)'inin katılmıyorum, 7 (%22,6)'inin kararsızım ve 16 (%51,6)'inin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 78 (%47,9)'inin katılmıyorum, 45 (%27,6)'inin kararsızım ve 40 (%24,5)'inin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 6 (%23,1)'inin katılmıyorum, 10 (%38,5)'unun kararsızım ve 10 (%38,5)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle sivil toplum kuruluşlarının, okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlaması konusuna lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarının, okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlaması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 7 (%22,6)'inin katılmıyorum, 11 (%35,5)'inin kararsızım ve 13 (%41,9)'ünün katılıyorum dediği; lisans

mezunu olan okul yöneticilerinin 89 (%54,6)'unun katılmıyorum, 41 (%25,2)'inin kararsızım ve 33 (%20,2)'ünün katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 12 (%46,2)'sinin katılmıyorum, 6 (%23,1)'sının kararsızım ve 8 (%30,8)'inin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle sivil toplum kuruluşlarının, okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlaması konusuna lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarının, okula kimlik ve prestij kazandırmak için istekli olması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 13 (%41,9)'ünün katılmıyorum, 11 (%35,5)'inin kararsızım ve 7 (%22,6)'sinin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 101 (%62)'inin katılmıyorum, 35 (%24,5)'inin kararsızım ve 27 (%16,6)'sinin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 10 (%38,5)'unun katılmıyorum, 6 (%23,1)'sının kararsızım ve 10 (%38,5)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle sivil toplum kuruluşlarının, okula kimlik ve prestij kazandırmak için istekli olması konusuna lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Tablo 11’de okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 11. Etkili okul-çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin eğitim durumları açısından değerlendirilmesi

Diğer Çevre Faktörlerinin Okula Katkısı	Eğitim Durumu	Katılmıyoru m	Kararsız m	Katılıyorm	X ²	
Okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı gösterirler.	Önlisans	N	2	8	21	X ² =8,359 p>,05
		%	6,5%	25,8%	67,7%	
	Lisans	N	40	32	91	
		%	24,5%	19,6%	55,8%	
	Lisansüstü	N	10	4	12	
		%	38,5%	15,4%	46,2%	
Etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halindedirler.	Önlisans	N	12	7	12	X ² =13,247 p<,05
		%	38,7%	22,6%	38,7%	
	Lisans	N	70	65	28	
		%	42,9%	39,9%	17,2%	
	Lisansüstü	N	16	4	6	
		%	61,5%	15,4%	23,1%	
Okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alırlar.	Önlisans	N	12	9	10	X ² =6,505 p>,05
		%	38,7%	29,0%	32,3%	
	Lisans	N	94	45	24	
		%	57,7%	27,6%	14,7%	
	Lisansüstü	N	14	8	4	
		%	53,8%	30,8%	15,4%	

Okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar.	Önlisans	N	8	8	15	X²=11,168	
		%	25,8%	25,8%	48,4%		
	Lisans	N	74	32	57		p<,05
		%	45,4%	19,6%	35,0%		
	Lisansüstü	N	18	4	4		
		%	69,2%	15,4%	15,4%		
Okulun duyuru ve yayınlarını takip ederler.	Önlisans	N	9	12	10	X²=6,597	
		%	29,0%	38,7%	32,3%		
	Lisans	N	75	46	42		p>,05
		%	46,0%	28,2%	25,8%		
	Lisansüstü	N	16	4	6		
		%	61,5%	15,4%	23,1%		
Okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba gösterirler.	Önlisans	N	11	12	8	X²=11,643	
		%	35,5%	38,7%	25,8%		
	Lisans	N	89	50	24		p<,05
		%	54,6%	30,7%	14,7%		
	Lisansüstü	N	20	2	4		
		%	76,9%	7,7%	15,4%		
Belirli aralıklarla okulu ziyaret ederler.	Önlisans	N	7	11	13	X²=5,852	
		%	22,6%	35,5%	41,9%		
	Lisans	N	71	45	47		p>,05
		%	43,6%	27,6%	28,8%		
	Lisansüstü	N	8	8	10		
		%	30,8%	30,8%	38,5%		

		7	11	13		
Okula ve öğrencilere maddi destek sağlarlar.	Önlisans	N			$X^2=6,111$ $p>,05$	
		%	22,6%	35,5%		41,9%
	Lisans	N	67	57		39
		%	41,1%	35,0%		23,9%
	Lisansüstü	N	12	8		6
		%	46,2%	30,8%		23,1%
Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alırlar.	Önlisans	N	9	11	$X^2=21,241$ $p<,05$	
		%	29,0%	35,5%		35,5%
	Lisans	N	101	45		17
		%	62,0%	27,6%		10,4%
	Lisansüstü	N	20	4		2
		%	76,9%	15,4%		7,7%
Öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlarlar.	Önlisans	N	10	9	$X^2=8,538$ $p>,05$	
		%	32,3%	29,0%		38,7%
	Lisans	N	88	37		38
		%	54,0%	22,7%		23,3%
	Lisansüstü	N	18	4		4
		%	69,2%	15,4%		15,4%

Tablo 11 incelendiğinde okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin okula katkısı boyutunda, diğer çevre faktörlerinin okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi, okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alması, okulun duyuru ve yayınlarını takip etmesi, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi, okula ve öğrencilere

maddi destek sağlaması ve öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Diğer çevre faktörlerinin, etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halinde olması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 12 (%38,7)'sinin katılmıyorum, 7 (%22,6)'sinin kararsızım ve 12 (%38,7)'sinin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 70 (%42,9)'ünün katılmıyorum, 65 (%39,9)'ünün kararsızım ve 28 (%17,2)'sinin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 16 (%61,5)'sinin katılmıyorum, 4 (%15,4)'ünün kararsızım ve 6 (%23,1)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halinde olması konusuna lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okulun etkinliklerine destek verip, katılması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 8 (%25,8)'inin katılmıyorum, 8 (%25,8)'inin kararsızım ve 15 (%48,4)'inin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 74 (%45,4)'ünün katılmıyorum, 32 (%19,6) sinin kararsızım ve 57 (%35)'sinin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 18 (%69,2)'inin katılmıyorum, 4 (%15,4)'ünün kararsızım ve 4 (%15,4)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okulun etkinliklerine destek verip, katılması konusuna lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba göstermesi konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 11 (%35,5)'inin katılmıyorum, 12 (%38,7)'sinin kararsızım ve 8 (%25,8)'inin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 89 (%54,6)'unun katılmıyorum, 50 (%30,7)'sinin kararsızım ve 24 (%14,7)'ünün katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul

yöneticilerinin ise 20 (%76,9)'sinin katılmıyorum, 2 (%7,7)'sinin kararsızım ve 4 (%15,4)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba göstermesi konusuna lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konusunda ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 9 (%29)'unun katılmıyorum, 11 (%35,5)'inin kararsızım ve 11 (%35,5)'inin katılıyorum dediği; lisans mezunu olan okul yöneticilerinin 101 (%62)'inin katılmıyorum, 45 (%27,6)'inin kararsızım ve 17 (%10,4)'sinin katılıyorum; lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin ise 20 (%76,9)'sinin katılmıyorum, 4 (%15,4)'ünün kararsızım ve 2 (%7,7)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konusuna ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

3. Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri medeni durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 12’de okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre etkili okul ve çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 12. Etkili okul-çevre ilişkisinde ailenin katkısına ilişkisinin okul yöneticilerinin görüşlerinin medeni durumlarına göre değerlendirilmesi

Ailelerin Okula Katkısı	Medeni Durum	Katılmıyorm	Kararsızm	Katılıyorm	X ²	
Okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alırlar.	Bekar	N	10	8	24	X ² =1,264 p>,05
		%	23,8%	19,0%	57,1%	
	Evli	N	58	32	88	
		%	32,6%	18,0%	49,4%	
Okul gelişim yönetim ekibinde (OGYE) görev almaya isteklidirler.	Bekar	N	22	10	10	X ² =,606 p>,05
		%	52,4%	23,8%	23,8%	
	Evli	N	94	34	50	
		%	52,8%	19,1%	28,1%	
Okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunurlar.	Bekar	N	18	8	16	X ² =,620 p>,05
		%	42,9%	19,0%	38,1%	
	Evli	N	66	42	70	
		%	37,1%	23,6%	39,3%	
Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alırlar.	Bekar	N	20	8	14	X ² =2,508 p>,05
		%	47,6%	19,0%	33,3%	
	Evli	N	66	54	58	
		%	37,1%	30,3%	32,6%	

Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alırlar.	Bekar	N	20	12	10	$X^2=,330$ $p>,05$
		%	47,6%	28,6%	23,8%	
	Evli	N	86	44	48	
		%	48,3%	24,7%	27,0%	
Okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretirler.	Bekar	N	22	14	6	$X^2=1,791$ $p>,05$
		%	52,4%	33,3%	14,3%	
	Evli	N	92	46	40	
		%	51,7%	25,8%	22,5%	
Öğrencilerin başarılarını ödüllendirirler, başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alırlar.	Bekar	N	18	12	12	$X^2=1,672$ $p>,05$
		%	42,9%	28,6%	28,6%	
	Evli	N	60	50	68	
		%	33,7%	28,1%	38,2%	
Öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen gösterirler.	Bekar	N	16	10	16	$X^2=18,957$ $p<,05$
		%	38,1%	23,8%	38,1%	
	Evli	N	22	32	124	
		%	12,4%	18,0%	69,7%	
Okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içindedirler.	Bekar	N	12	16	14	$X^2=7,218$ $p<,05$
		%	28,6%	38,1%	33,3%	
	Evli	N	36	42	100	
		%	20,2%	23,6%	56,2%	
Kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlarlar.	Bekar	N	14	22	6	$X^2=20,503$ $p<,05$
		%	33,3%	52,4%	14,3%	
	Evli	N	68	36	74	
		%	38,2%	20,2%	41,6%	

Tablo 12 incelendiğinde okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı boyutunda, ailelerin okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alması, okul gelişim yönetim

ekibinde (OGYE) görev almaya istekli olması, okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alması, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması, okul etkililiğini arttırmak için yeni projeler üretmesi ve öğrencilerin başarılarını ödüllendirmesi, başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alması konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Ailelerin, öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen göstermesi konusundabekar olan okul yöneticilerinin 16 (%38,1)'sının katılmıyorum, 10 (%23,8)'unun kararsızım ve 16 (%38,1)'sının katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 22 (%12,4)'sinin katılmıyorum, 32 (%18)'sinin kararsızım ve 124 (%69,7)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen göstermesi konusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içinde olmasıkonusundabekar olan okul yöneticilerinin 12 (%28,6)'sinin katılmıyorum, 16 (%38,1)'sının kararsızım ve 14 (%33,3)'ünün katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 36 (%20,2)'sının katılmıyorum, 42 (%23,6)'sinin kararsızım ve 100 (%56,2)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içinde olmasıkonusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Ailelerin, kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması konusundabekar olan okul yöneticilerinin 14 (%33,3)'ünün katılmıyorum, 22 (%52,4)'sinin kararsızım ve 6 (%14,3)'sının katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 68 (%38,2)'inin katılmıyorum, 36 (%20,2)'sının kararsızım ve 74 (%41,6)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık

vardır. Bu bulgudan hareketle ailelerin, kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması konusunda evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Tablo 13’de okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 13. O Etkili okul-çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin medeni durumlarına göre değerlendirilmesi

Yerel Yönetimlerin Okula Katkısı	Medeni Durum	Katılmıyor m	Kararsız m	Katılıyor m	X ²	
Etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yaparlar.	Bekar	N	16	18	8	X²=17,788 p<,05
		%	38,1%	42,9%	19,0%	
	Evli	N	84	26	68	
		%	47,2%	14,6%	38,2%	
Öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlarlar.	Bekar	N	18	22	2	X²=25,985 p<,05
		%	42,9%	52,4%	4,8%	
	Evli	N	90	32	56	
		%	50,6%	18,0%	31,5%	
Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlarlar.	Bekar	N	30	10	2	X²=6,922 p<,05
		%	71,4%	23,8%	4,8%	
	Evli	N	102	36	40	
		%	57,3%	20,2%	22,5%	
Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek verirler.	Bekar	N	20	14	8	X²=9,545 p<,05
		%	47,6%	33,3%	19,0%	
	Evli	N	88	26	64	
		%	49,4%	14,6%	36,0%	

Okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek verirler.	Bekar	N	14	12	16	$X^2=1,662$
		%	33,3%	28,6%	38,1%	
	Evli	N	74	36	68	$p>,05$
		%	41,6%	20,2%	38,2%	
Eğitim alanındaki yenilikleri okula taşırlar.	Bekar	N	24	16	2	$X^2=19,457$
		%	57,1%	38,1%	4,8%	
	Evli	N	88	28	62	$p<,05$
		%	49,4%	15,7%	34,8%	
Belirli aralıklarla okulu ziyaret ederler.	Bekar	N	14	16	12	$X^2=9,727$
		%	33,3%	38,1%	28,6%	
	Evli	N	68	30	80	$p<,05$
		%	38,2%	16,9%	44,9%	
Okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı gösterirler.	Bekar	N	12	10	20	$X^2=,700$
		%	28,6%	23,8%	47,6%	
	Evli	N	40	46	92	$p>,05$
		%	22,5%	25,8%	51,7%	
Okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti gösterirler.	Bekar	N	18	10	14	$X^2=1,531$
		%	42,9%	23,8%	33,3%	
	Evli	N	60	42	76	$p>,05$
		%	33,7%	23,6%	42,7%	
Okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alırlar.	Bekar	N	20	14	8	$X^2=3,610$
		%	47,6%	33,3%	19,0%	
	Evli	N	74	44	60	$p>,05$
		%	41,6%	24,7%	33,7%	

Tablo 13 incelendiğinde okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı boyutunda, yerel yönetimlerin okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek vermesi, okul yöneticileri ve öğretmenlerine

gereken saygıyı göstermesi, okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti göstermesi ve okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alması konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Yerel yönetimlerin, etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yapması konusundabekar olan okul yöneticilerinin 16 (%38,1)'sının katılmıyorum, 18 (%42,9)'inin kararsızım ve 8 (%19)'inin katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 84 (%47,2)'ünün katılmıyorum, 26 (%14,6)'sının kararsızım ve 68 (%38,2)'inin katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketleyerel yönetimlerin, etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yapması konusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlaması konusundabekar olan okul yöneticilerinin 18 (%42,9)'inin katılmıyorum, 22 (%52,4)'sinin kararsızım ve 2 (%4,8)'sinin katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 90 (%50,6)'ının katılmıyorum, 32 (%18)'sinin kararsızım ve 56 (%31,5)'sının katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketleyerel yönetimlerin, öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlaması konusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlaması konusundabekar olan okul yöneticilerinin 30 (%71,4)'ünün katılmıyorum, 10 (%23,8)'unun kararsızım ve 2 (%4,8)'sinin katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 102 (%57,3)'sinin katılmıyorum, 36 (%20,2)'sının kararsızım ve 40 (%22,5)'inin katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre,

okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlaması konusuna bekar okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek vermesi konusundabekar olan okul yöneticilerinin 20 (%47,6)'sının katılmıyorum, 14 (%33,3)'ünün kararsızım ve 8 (%19)'inin katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 88 (%49,4)'inin katılmıyorum, 26 (%14,6)'sının kararsızım ve 64 (%36)'ünün katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek vermesi konusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, eğitim alanındaki yenilikleri okula taşıması konusundabekar olan okul yöneticilerinin 24 (%57,1)'ünün katılmıyorum, 16 (%38,1)'sının kararsızım ve 2 (%4,8)'inin katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 88 (%49,4)'inin katılmıyorum, 28 (%15,7)'inin kararsızım ve 62 (%34,8)'sinin katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle yerel yönetimlerin, eğitim alanındaki yenilikleri okula taşıması konusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerin, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi konusundabekar olan okul yöneticilerinin 14 (%33,3)'ünün katılmıyorum, 16 (%38,1)'sının kararsızım ve 12 (%28,6)'sinin katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 68 (%38,2)'inin katılmıyorum, 30 (%16,9)'unun kararsızım ve 80 (%44,9)'inin katılıyorum dediği görülmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle

yerel yönetimlerin, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesikonusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Tablo 14'te okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 14. Etkili okul-çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin medeni durumlarına göre değerlendirilmesi

Sivil Toplum Kuruluşlarının Okula Katkısı	Medeni Durum	Katılmıyor m	Kararsız m	Katılıyor m	X ²
Okulun iş ve işleyişinde, okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlarlar.	Bekar	N 12	14	16	X ² =4,118 p>,05
		% 28,6%	33,3%	38,1%	
	Evli	N 80	40	58	
		% 44,9%	22,5%	32,6%	
Okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alırlar.	Bekar	N 20	10	12	X ² =1,378 p>,05
		% 47,6%	23,8%	28,6%	
	Evli	N 102	32	44	
		% 57,3%	18,0%	24,7%	
Öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlarlar.	Bekar	N 18	8	16	X ² =1,289 p>,05
		% 42,9%	19,0%	38,1%	
	Evli	N 78	46	54	
		% 43,8%	25,8%	30,3%	
Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar.	Bekar	N 18	12	12	X ² =,134 p>,05
		% 42,9%	28,6%	28,6%	
	Evli	N 80	46	52	
		% 44,9%	25,8%	29,2%	

Okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine kâkı sağlarlar.	Bekar	N	14	18	10	$X^2=5,524$ $p>,05$
		%	33,3%	42,9%	23,8%	
	Evli	N	78	44	56	
		%	43,8%	24,7%	31,5%	
Okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkilidirler.	Bekar	N	16	14	12	$X^2=3,250$ $p>,05$
		%	38,1%	33,3%	28,6%	
	Evli	N	94	50	34	
		%	52,8%	28,1%	19,1%	
Okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlarlar.	Bekar	N	20	14	8	$X^2=1,619$ $p>,05$
		%	47,6%	33,3%	19,0%	
	Evli	N	88	44	46	
		%	49,4%	24,7%	25,8%	
Okula kimlik ve prestij kazandırmak için isteklidirler.	Bekar	N	20	14	8	$X^2=2,793$ $p>,05$
		%	47,6%	33,3%	19,0%	
	Evli	N	104	38	36	
		%	58,4%	21,3%	20,2%	
Eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlerler.	Bekar	N	22	12	8	$X^2=,455$ $p>,05$
		%	52,4%	28,6%	19,0%	
	Evli	N	100	42	36	
		%	56,2%	23,6%	20,2%	
Okula ve öğrencilere maddi destek sağlarlar.	Bekar	N	16	16	10	$X^2=5,164$ $p>,05$
		%	38,1%	38,1%	23,8%	
	Evli	N	84	38	56	
		%	47,2%	21,3%	31,5%	

Tablo 14 incelendiğinde okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarınınokula katkısı boyutunda, sivil toplum kuruluşlarınınokulun iş ve işleyişinde okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı

sağlaması, okul yönetimiyle birlikte okul sorunlarını çözmeye aktif rol alması öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılması, okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlaması, okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkili olması, okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlaması, okula kimlik ve prestij kazandırmak için istekli olması, eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlemesi ve okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 15’de okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) okula katkısı hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans dağılımı ve ki kare istatistiği verilmiştir.

Tablo 15. Etkili okul-çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin (Esnaf, yerel halk, diğer kurum ve kuruluşlar, sanatçılar, politikacılar, kanaat önderleri vb.) katkısına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin medeni durumlarına göre değerlendirilmesi

Düğer Çevre Faktörlerinin Okula Katkısı	Medeni Durum	Katılmıyorm	Kararsızm	Katılıyorm	X ²
Okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı gösterirler.	Bekar	N 10	6	26	X ² =1,131 p>,05
		% 23,8%	14,3%	61,9%	
	Evli	N 42	38	98	
		% 23,6%	21,3%	55,1%	
Etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halindedirler.	Bekar	N 18	16	8	X ² =,309 p>,05
		% 42,9%	38,1%	19,0%	
	Evli	N 80	60	38	
		% 44,9%	33,7%	21,3%	
Okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alırlar.	Bekar	N 24	8	10	X ² =2,885 p>,05
		% 57,1%	19,0%	23,8%	
	Evli	N 96	54	28	
		% 53,9%	30,3%	15,7%	
Okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar.	Bekar	N 18	6	18	X ² =1,963 p>,05
		% 42,9%	14,3%	42,9%	
	Evli	N 82	38	58	
		% 46,1%	21,3%	32,6%	

Okulun duyuru ve yayınlarını takip ederler.	Bekar	N	24	8	10	$X^2=3,225$ $p>,05$
		%	57,1%	19,0%	23,8%	
	Evli	N	76	54	48	
		%	42,7%	30,3%	27,0%	
Okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba gösterirler.	Bekar	N	20	14	8	$X^2=1,006$ $p>,05$
		%	47,6%	33,3%	19,0%	
	Evli	N	100	50	28	
		%	56,2%	28,1%	15,7%	
Belirli aralıklarla okulu ziyaret ederler.	Bekar	N	18	14	10	$X^2=1,556$ $p>,05$
		%	42,9%	33,3%	23,8%	
	Evli	N	68	50	60	
		%	38,2%	28,1%	33,7%	
Okula ve öğrencilere maddi destek sağlarlar.	Bekar	N	14	22	6	$X^2=8,093$ $p<,05$
		%	33,3%	52,4%	14,3%	
	Evli	N	72	54	52	
		%	40,4%	30,3%	29,2%	
Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alırlar.	Bekar	N	20	18	4	$X^2=6,423$ $p<,05$
		%	47,6%	42,9%	9,5%	
	Evli	N	110	42	26	
		%	61,8%	23,6%	14,6%	
Öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlarlar.	Bekar	N	22	16	4	$X^2=10,168$ $p<,05$
		%	52,4%	38,1%	9,5%	
	Evli	N	94	34	50	
		%	52,8%	19,1%	28,1%	

Tablo 15 incelendiğinde okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin okula katkısı boyutunda, diğer çevre faktörlerinin okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi, etkili

eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halinde olması, okul yönetimiyle birlikte okul sorunlarını çözümede aktif rol alması, okulun etkinliklerine destek verip, katılması, okulun duyuru ve yayınlarını takip etmesi, okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba göstermesi ve belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görölmektedir.

Diğer çevre faktörlerinin, okula ve öğrencilere maddi destek sağlamanın konusundabekar olan okul yöneticilerinin 14 (%33,3)'ünün katılmıyorum, 22 (%52,4)'sinin kararsızım ve 6 (%14,3)'sının katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 72 (%40,4)'sinin katılmıyorum, 54 (%30,3)'ünün kararsızım ve 52 (%29,2)'sinin katılıyorum dediği görölmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okula ve öğrencilere maddi destek sağlamanın konusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konusunda bekar olan okul yöneticilerinin 20 (%47,6)'sinin katılmıyorum, 18 (%42,9)'inin kararsızım ve 4 (%9,5)'ünün katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 110 (%61,8)'unun katılmıyorum, 42 (%23,6) sinin kararsızım ve 26 (%14,6)'sının katılıyorum dediği görölmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle diğer çevre faktörlerinin, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konusuna evli okul yöneticilerinin daha az katıldığı söylenebilir.

Diğer çevre faktörlerinin, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlamanın konusundabekar olan okul yöneticilerinin 22 (%52,4)'sinin katılmıyorum, 16 (%38,1)'sının kararsızım ve 4 (%9,5)'ünün katılıyorum dediği; evli olan okul yöneticilerinin ise 94 (%52,8)'ünün katılmıyorum, 34 (%19,1)'ünün kararsızım ve 50 (%28,1)'sinin katılıyorum dediği görölmektedir. Medeni duruma göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki kare testi sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak ,05 düzeyinde

anlamli farklilik vardir. Bu bulgudan hareketle diger çevre faktörlerinin,öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlamanakonusuna evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde amaçlar çerçevesinde elde edilen bulguların tartışılması, daha önceki araştırma bulgularıyla karşılaştırılması ve genel değerlendirme ve yorumları yer almaktadır.

Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri, kıdemlerine göre incelendiğinde, okul yöneticilerinin görüşlerinde bazı konularda anlamlı bir farklılık bulunmadığı ancak okulun etkililiğinde ve çalışmalarında hayati önem taşıyan bazı konularda da anlamlı farklılıkların ortaya çıktığı görülmüştür.

Kıdemi daha düşük okul yöneticilerinin, okul çevresinin kararlara katılma, kurum kültürü oluşturma, sosyal etkinliklere destek ve katılma, öğrencilerin devam durumları, başarılarının desteklenmesi, gibi konularda okul çevresinden istenilen desteği bulunmadığı ve bu konularda olumsuz düşüncelere sahip olduğu görülmüştür.

Kıdemi daha yüksek olan okul yöneticilerinin ise çevre ilişkilerinde daha etkili olduğu, okul çevresinden, okula faaliyetlerine katılım ve destek noktasında daha fazla yararlanabildikleri tespit edilmiştir. Ayrıca okul çevresinin de tecrübeli okul yöneticilerini daha fazla ciddiye aldıkları ve onların görev yaptığı okulları daha çok sahiplendikleri tespit edilmiştir.

Nitekim, Şahin(2011)' in yaptığı "Etkili Okul Aile İlişkisine Dair Öğretmen Algıları (İstanbul İli Anadolu Yakası Örneği)" adlı çalışmasında öğretmenlerin okul ve aile ilişkilerini algılamalarını % 6,7 oranında etkilediği söylenebilir. Genel olarak daha genç ve deneyimsiz öğretmenlerin, etkili okul ve aile ilişkilerine yönelik algıları, daha deneyimli öğretmenlere göre daha düşük düzeydedir. Genel kıdem de olduğu gibi okuldaki kıdem değişkeni içinde yapılan analizlerde benzer sonuçlar elde edilmiştir.Şahin'in elde ettiği bu sonuçlar araştırmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir. Yine Atabey(2008)' in yaptığı "Yönetici Öğretmen Aile İşbirliği Aracı Geçerlilik Güvenirlilik Çalışması ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Yönetici, Öğretmenler ile Aileler Arasındaki İletişim ve İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Aile Bakış Açısına Göre İncelenmesi" adlı çalışmasında elde ettiği bulgular araştırmamızla

paraleldir. Atabeyin elde ettiği bulgular şu şekildedir; Yöneticilerin ailelerle olan ilişkilerine bakış açılarının yas gruplarına göre; istatistiksel olarak anlamlı ($p<0,05$) farklılığın olduğu görülmektedir. 35 -45 yaş grubu yönetici puanlarının 46ve üstü yas grubu yöneticilerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı ($p<0,05$) derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Aydın(2008)'nin yaptığı ‘‘Örgüt Kültürünün Oluşmasında Öğretmen Davranışlarının Etkisi’ isimli çalışmasında; Öğretmenlerin meslekteki kıdemlerinin artması sonucunda kendilerini tam anlamı ile eğitime adadıkları görülmektedir. Çünkü öğretmenliğin tüm zorluklarını yaşamış, birçok badireler atlatmışlardır. Yaşadıkları acı ve tatlı yıllar onları olgunlaştırmış, hem kendi aralarındaki ilişkilerine hem de okula karşı bakış açılarının daha sıcak olmasına etken olmuştur. Yaşadıkları zorluklar karşısında yılmamış ve öğretmen arkadaşları ile birbirlerini sırtlayarak bu günlere gelmişlerdir. Yüksek kıdeme sahip öğretmenler diğer öğretmenlere oranla buldukları okulun kültürünü oluşturmada daha etkililer, sonucuna ulaşmıştır. Aydın(2008)'nin ulaştığı bu sonuç araştırmamızın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Ancak araştırmamız, Özkan(2008)' in yaptığı ‘‘ İlköğretim Okullarının Yönetiminde Velilerin Yönetime Katkısı (Zonguldak İli Örneği)’’ isimli araştırma sonuçlarıyla farklılaşmaktadır. İlgili araştırma sonucu şu şekildedir; 1-5 yıllık yöneticilik kıdemine sahip olan yöneticiler, 11 yıl ve üstü yöneticilik kıdemine sahip olan yöneticilere göre örgütleme sürecine velilerin daha çok katkısını beklemektedir. Örgütleme sürecinde, yöneticilerin katkı bekledikleri yönetim süreçleri açısından benzer görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri, eğitim durumlarına göre incelendiğinde, genel olarak ailelerin, yerel yönetimlerin ve diğer çevre faktörlerinin etkili okula katkıları konusunda anlamlı farklılıkların olmadığı, ancak okulda hayati önem taşıyan ve ciddiye alınması gereken bazı konularda farklılaşmaların görüldüğü tespit edilmiştir.

Lisans ve Yüksek Lisans öğrenimine sahip, okul yöneticilerinin ön lisans öğrenimine sahip okul yöneticilerine göre çevre katkısı konusunda daha olumsuz düşüncelere sahipken, ön lisans öğrenimli okul yöneticilerinin çevre katkısına dair konularda daha

pozitif olduğu tespit edilmiştir. Aslında beklenen eğitim düzeyi arttıkça, halkla ilişkiler ve çevreyle iletişimin daha üst boyutları çıkması gerektiği yönündedir. Ancak bu durumunun mesleki kıdem ve yaş ile doğru orantısı vardır. Ön lisans mezunu okul yöneticileri, lisans ve yüksek lisans mezunu okul yöneticilerine göre daha yaşlı ve mesleki kıdem olarak daha kıdemlidirler. Hatırlayacak araştırmamızın bulgularına göre daha kıdemli okul yöneticilerinin çevreyle iletişimi, daha genç okul yöneticilerine göre daha iyidir. Ayrıca eğitim durumu yükseldikçe, beklentilerin seviyesi de artmaktadır.

Nitekim, Kuşaksız (2010)'ın yaptığı "Öğretmenlerin Görüşlerine Göre İlköğretim Okullarının Etkili Okul Özelliklerine Sahip Olma Düzeyleri(Üsküdar İlçesi Örneği)" isimli çalışmasında; "Okul Çevresi ve Veli" boyutunda öğretmenlerin algıları arasında eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F(2,481)=4,686, p<.05$). Farkın kaynağını bulmak amacıyla yapılan Tukey HSD testi sonucunda İstanbul ili Üsküdar ilçesi resmi ilköğretim okullarının etkili okulun "Okul Çevresi ve Veli" Boyutunda ki özelliklere sahip olma derecelerine ilişkin ön lisans ($X =29,27$) mezunu olan öğretmenlerin algılarının, lisans mezunu ($X =27,20$) ve yüksek lisans mezunu olan ($X =26,44$) öğretmenlerin algılarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum öğretmenlerin öğrenim durumları arttıkça okul çevresi ve velilerden beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir, sonucuna ulaşmıştır. Kuşaksız'ın bulduğu bu sonuç araştırmamızı destekler niteliktedir. Yine Kara (2007)'nin yaptığı "Denizli İlköğretim Okullarında Okul-Çevre İlişkilerine Dair Öğretmen Görüşleri" isimli çalışmasında elde ettiği şu bulgular ; "Öğretmenlerin okul-çevre ilişkisi sorunlarının kendi performansları üzerindeki etkilerine ilişkin algılarında fiziksel, sosyal ve psikolojik boyutlarda mezun olunan okul değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak sosyal ve psikolojik boyutları incelediğimizde, yüksek lisans yapan öğretmenlerin okul-çevre ilişkisi sorunlarının kendi performansları üzerindeki etkisine ilişkin algılarının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu gözlenebilir. Yüksek lisans yapan öğretmenlerin beklentileri daha yüksek olduğu için doyum düzeyleri düşmekte bu da performansları üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olmaktadır denilebilir." araştırmamızla örtüşmektedir. Yine Aydınlı (2008)'nin yaptığı " Örgüt Kültürünün Oluşmasında Öğretmen Davranışlarının Etkisi" isimli çalışmasında, araştırmamızı destekler nitelikte olan şu sonuca ulaşılmıştır: Yıllarını bumesleğe vermiş olan eğitim enstitüsü mezunlarının diğer mezunlara göre

Scheffe testisonucunda tüm maddeleri daha olumlu düşündükleri görülmüştür. Yalnızca ters cevaplansorulan “Okuldaki faaliyetler sırasında öğretmenler arası küçük çatışmalar yaşanır.” maddesine lisans ve lisansüstü mezunları daha fazla puan vermişlerdir. Bu sonuca göre eğitim enstitüsü mezunlarının ilköğretim okullarındaki mevcut kültür görüşünün daha olumlu olduğu ve diğer mezunlara göre okulda hakkındaki düşüncelerinin daha pozitif olduğu ortaya çıkmıştır. Özellikle lisans mezunları eğitim enstitüsü mezunlarına göre okullarına daha az güvenmekte, amaçların gerçekleştirilmesi için çaba harcanmadığını düşünmekte, faaliyetler hazırlanırken öğretmenler arasında küçük çatışmalar olduğundan bahsetmektedirler.

Ancak, Türker (2010)’in yaptığı’’ İlköğretim Okullarının Etkililik Düzeyleri ve Örgüt Sağlığı Arasındaki İlişki’’ isimli araştırma bulguları, çalışma sonuçlarımızla farklılık göstermektedir. İlgili araştırma sonuçlarına göre; İlköğretim okullarının örgütsel etkililik düzeyine ilişkin yönetici görüşleri okul ortamı, okul yöneticisi, öğretmenler, veliler ve öğrenciler boyutlarında öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak veliler boyutunda, lisansüstü eğitim gören yöneticiler diğer yöneticilere nazaran daha olumlu görüş bildirirken okul ortamı, okul yöneticisi, öğretmenler ve öğrenciler boyutlarında daha düşük görüş bildirmişlerdir. Etkili okulun yönetici ve öğretmenler tarafından en düşük görüş bildirilen boyutu olan veliler boyutunda, lisansüstü eğitim alan yöneticilerin diğer yöneticilere göre yüksek görüş bildirmeleri etkili okulun yaratılmasında eğitim düzeyi yüksek yöneticilerin olumlu bir fark yaratabileceği izlenimi vermektedir.

Etkili okul ve çevre ilişkisinde çevrenin okula katkısına dair okul yöneticilerinin görüşleri, medeni duruma göre incelendiğinde, genel olarak ailelerin, yerel yönetimlerin ve diğer çevre faktörlerinin etkili okula katkıları konusunda anlamlı farklılıkların olmadığı, ancak bazı konularda farklılaşmaların görüldüğü tespit edilmiştir.

Evli okul yöneticilerinin okul yönetiminde daha aktif oldukları, çevreyle daha iyi iletişim kurabildikleri, okul çevresi argümanlarını daha iyi kullanabildikleri tespit edilmiştir. Ayrıca evli olan okul yöneticilerinin, bekar olan yöneticilere oranla daha ciddiye alındığı, bütün alt seçeneklerin tamamında evli olan yöneticilerinin daha baskın olduğu görülmüştür.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde medeni durum değişkeninin çok fazla ele alınmadığı görülmüştür. Medeni durum değişkenini inceleyen birkaç araştırma da araştırma bulgularımızla ters yöndedir. Nitekim, Yılmaz (2006) 'ın yaptığı "İlköğretim Okullarında Etkinlik Sağlanması için Öğretmenlerin Ailelerden Beklentileri (Sakarya İli Örneği)" adlı çalışmasında," Medeni durum değişkenine göre genel olarak boyutlar incelendiğinde herhangi bir ifadeye ilişkin anlamlı bir fark bulunamamıştır. Medeni durumun okulda etkililiğin sağlanmasında öğretmenlerin aile ile ilişkilerini etkilemediği söylenebilir." Sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bu sonuç çalışma bulgularımızla uyuşmamaktadır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Araştırma Sonuçlarına göre;

1. Okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı boyutunda, ailelerin okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alması, okul gelişim yönetim ekibinde (OGYE) görev almaya istekli olması, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması, okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretmesi ve okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içinde olması konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
2. Okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunması konusuna 11-20 yıl kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.
3. Ailelerin, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alması, öğrencilerin başarılarını ödüllendirmesi ve başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alması, öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen göstermesi, konularında 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
4. Kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması konusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.
5. Okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı boyutunda, yerel yönetimlerin okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek vermesi, okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek vermesi, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi ve okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alması konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılıklar bulunmamıştır.
6. Yerel yönetimlerin, etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yapması, öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlaması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlaması, okul ve

çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti göstermesi, konularında 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.

7. Yerel yönetimlerin, eğitim alanındaki yenilikleri okula taşıması konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
8. Okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının okula katkısı boyutunda, sivil toplum kuruluşlarının okulun iş ve işleyişinde, okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlaması, okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmede aktif rol alması, okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkili olması, okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlaması, okula kimlik ve prestij kazandırmak için istekli olması ve okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
9. Sivil toplum kuruluşlarının, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması, okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlaması, iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması, konularında 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
10. Sivil toplum kuruluşlarının, eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlemesi konusuna 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
11. Okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin okula katkısı boyutunda, diğer çevre faktörlerinin okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba göstermesi konusunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.
12. Diğer çevre faktörlerinin, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi konusuna 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
13. Diğer çevre faktörlerinin, etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halinde olması, okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmede aktif rol alması, okulun etkinliklerine destek verip, katılması, okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin

belirlenmesinde katkı sağlaması konularında 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okulyöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.

14. Diğer çevre faktörlerinin, okulun duyuru ve yayınlarını takip etmesi, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konularında 10 yıla kadar kıdeme sahip okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
15. Okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı boyutunda, ailelerin okul gelişim yönetim ekibinde (OGYE) görev almaya istekli olması, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması, okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretmesi, öğrencilerin başarılarını ödüllendirmesi, başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alması ve öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen göstermesi konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
16. Ailelerin, okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alması okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içinde olması, kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması, konularında ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
17. Okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alması, konusuna ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.
18. Okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı boyutunda, yerel yönetimlerin etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yapması, öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlaması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlaması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek vermesi, eğitim alanındaki yenilikleri okula taşıması, okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti göstermesi konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

- 19.** Yerel yönetimlerin, okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek vermesi, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi, okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alması konularında lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.
- 20.** Okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının okula katkısı boyutunda, sivil toplum kuruluşlarının okulun iş ve işleyişinde, okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlaması, okul yönetimiyle birlikte okul sorunlarını çözmede aktif rol alması, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması, okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkili olması, eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlemesi ve okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
- 21.** Sivil toplum kuruluşlarının, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılması, düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlaması, okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlaması okula kimlik ve prestij kazandırmak için istekli olması, konularında lisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.
- 22.** Okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin okula katkısı boyutunda, diğer çevre faktörlerinin okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi, okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmede aktif rol alması, okulun duyuru ve yayınlarını takip etmesi, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi, okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması ve öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
- 23.** Diğer çevre faktörlerinin, etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halinde olması, okulun etkinliklerine destek verip, katılması, okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba göstermesi, konusuna lisansüstü mezunu olan okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.

24. Diğer çevre faktörlerinin, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konusuna önlisans mezunu olan okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.
25. Okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde ailelerin okula katkısı boyutunda, ailelerin okul-aile birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alması, okul gelişim yönetim ekibinde (OGYE) görev almaya istekli olması, okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alması, okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması, okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretmesi ve öğrencilerin başarılarını ödüllendirmesi, başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alması konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
26. Ailelerin, öğrencilerin okula devamının sağlanmasına özen göstermesi, yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içinde olması, kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlaması konularında evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı söylenebilir.
27. Okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde yerel yönetimlerin okula katkısı boyutunda, yerel yönetimlerin okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek vermesi, okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi, okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti göstermesi ve okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alması konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
28. Yerel yönetimlerin, etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yapması, öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlaması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek vermesi, eğitim alanındaki yenilikleri okula taşıması, belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi konularında evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
29. Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlaması konusunda bekar okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.

- 30.** Okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde sivil toplum kuruluşlarının okula katkısı boyutunda, sivil toplum kuruluşlarının okulun iş ve işleyişinde okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlaması, okul yönetimiyle birlikte okul sorunlarını çözümede aktif rol alması, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması, okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılması, okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katkı sağlaması, okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkili olması, okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlaması, okula kimlik ve prestij kazandırmak için istekli olması, eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlemesi ve okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
- 31.** Okul yöneticilerinin medeni durumlarına göre, etkili okul ve çevre ilişkisinde diğer çevre faktörlerinin okula katkısı boyutunda, diğer çevre faktörlerinin okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı göstermesi, etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halinde olması, okul yönetimiyle birlikte okul sorunlarını çözümede aktif rol alması, okulun etkinliklerine destek verip, katılması, okulun duyuru ve yayınlarını takip etmesi, okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba göstermesi ve belirli aralıklarla okulu ziyaret etmesi konusunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.
- 32.** Diğer çevre faktörlerinin, okula ve öğrencilere maddi destek sağlaması, öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlaması konusunda evli okul yöneticilerinin daha çok katıldığı tespit edilmiştir.
- 33.** Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alması konusunda evli okul yöneticilerinin daha az katıldığı tespit edilmiştir.

6.2. Öneriler

6.2.1.Uygulayıcılar İçin Öneriler

1. Araştırma sonuçlarından da anlaşılacağı gibi, okul yöneticilerinin kıdemlerine göre çevre ilişkilerinde farklılıklar görülmektedir. 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip okul yöneticileri, aileler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve diğer çevre faktörleri ile daha iyi iletişim kurup, okulun, karar alma,kurum iklimi oluşturma, eğitim öğretim faaliyetlerine katılım,sosyal etkinliklerde destek bulma vb. okul etkililiğini artıran çalışmalarda, okul çevresinden istenilen desteği bulurken, daha az kıdeme sahip, daha genç okul yöneticileri verimli iletişimi gerçekleştirememişlerdir. Genç okul yöneticileri, iletişim ve çevre ilişkileri vb. konularda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi eğitimle desteklenmelidir.
2. Evli olan okul yöneticilerinin, okul çevresi tarafından daha çok dikkate alındığı, tespit edilmiştir. Dolayısıyla bekar olan okul yöneticileri için evlilik ve aile kurmanın teşvik edilmesi özendirilmesi gerekmektedir.
3. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde veya enstitülerinde, çevre faktörü çok yönlü ele alınmalı ve bu konuda öğretmen ve yönetici adayları için ekstra dersler konulmalıdır.
4. Çevre desteğinin az olduğu konularda, okul yöneticilerinin, yönetsel becerilerini kullanarak, okul çevresini maksimum düzeyde okul çalışmalarına çekmeleri gerekmektedir.
5. Okul yöneticilerinin, okul çalışmalarında, özellikle planlama ve karar alma sürecinde okul çevresini dikkate alması ve bu sürece dahil etmeleri gerekmektedir.
6. Okul yöneticileri, okul çevresindekilerin düşünce, fikir ve projelerine değer vermeli, yöneticilerle paylaşılan fikirler ve projeler dikkate alınmalı,yöneticiler okul çevresine vakit ayırmalıdır.
7. Okullarda yapılacak iş bölümünde, ‘‘çevre iletişimi ve etkileşimi’’ daha kıdemli öğretmen ya da okul yöneticileri tarafından yürütülmelidir.
8. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlik mesleği ve okul yöneticiliğine, çevre nazarında prestij kazandıracak çalışmaların yapılması gerekmektedir.

9. Okul Etkililiğine katkı sağlayacak olan Toplam Kalite Yönetimi ve benzer çalışmaların aratarak devam etmesi gerekmektedir.
10. Etkili okul çalışmaları ile ilgili başarılar ödüllendirilirken, sadece öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi değil, başarıda katkısı olan çevre faktörleri de ödüllendirilmeli ve onure edilmelidir.
11. Okullarda, rehberlik hizmetleri ya da okul yönetimi tarafından, okulu ve okulun faaliyetlerini tanıtıcı seminerler verilmeli, bu seminerle sadece aileler değil diğer çevre unsurları da davet edilmelidir.
12. Okul yöneticileri tarafından belirli aralıklarla aileler ve diğer çevresel faktörler ziyaret edilmeli, iletişim ve ilişkiler sıcak tutulmalıdır.
13. Okulla herhangi bir şekilde bağı olan okul çevresi, özellikle aileler okul etkililiğini artıracak her türlü faaliyette, okula gereken desteği vermelidirler.
14. Okulla ilgili her türlü sorun,Okul Aile Birliği toplantılarında görüşülmeli ve sonuca bağlanmalıdır.
15. Okul Aile Birliği toplantılarına veliler haricinde diğer çevresel unsurlarda davet edilmelidir.
16. Okul çevresinde bulunan yerel yönetimlerin okula destek olmaları konusunda özendirilmeli ve gerekirse bu konuda yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.
17. Sivil Toplum Kuruluşları ve bahsedilen diğer çevresel faktörlerin okullara destek olmaları, okul faaliyetlerine katılmaları vb konularda özendirilmeleri gerekmektedir.
18. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullarda yürütülen ‘‘Okullar Hayat Olsun’’ projesi desteklenmeli, bu projeye okul çevresi okula taşınmalıdır.

6.2.2.Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Bu araştırma sadece Nevşehir ilinde görev yapan okul yöneticileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın Türkiye'nin diğer illerinde görev yapan yönetici ve öğretmenler üzerinde tekrar edilmesi ve elde edilen sonuçların karşılaştırılması gerekmektedir.

2. Bu çalışmada sadece okul yöneticilerinin görüşleri alınmıştır. Konuya ilişkin, özellikle literatürde sık rastlanmayan öğrenci görüşleri ve okul çevresel faktörlerinin görüşlerinin de alınıp, sonuçların karşılaştırılması yararlı olacaktır.
3. Bu çalışma okul etkililiğinde, en önemli rollerden birine sahip öğretmen görüşlerine göre de yapılabilir.
4. Bu çalışmada kullanılan anket haricinde başka anket yada ölçekler geliştirilerek araştırmanın tekrar yapılması ve sonuçların karşılaştırılmasındayazar vardır.

KAYNAKÇA

- Albayrak, F.(2004). İlköğretim Okullarının Yönetiminde Okul Aile Birliklerinin Okul YönetimineKatkısı. Gazi Üniversitesi, EBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Atabey, D.(2008). Yönetici Öğretmen Aile İşbirliği Aracı Geçerlilik Güvenirlilik Çalışması ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Yönetici, Öğretmenler ile Aileler Arasındaki İletişim ve İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Aile Bakış Açısına Göre İncelenmesi. Gazi Üniversitesi, EBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Aydınlı, M.T.(2008).Örgüt Kültürünün Oluşmasında Öğretmen Davranışlarının Etkisi. Yeditepe Üniversitesi, SBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Aydoğan, İ. ve Helvacı, M.A.(2011).’’Etkili Okul ve Etkili Okul Müdürüne İlişkin Öğretmen Görüşleri’’. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,4/2 41-60
- Balcı, A.(2007). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme Kuram Uygulama ve Araştırma*. Ankara:PegemAYayıncılık.
- Başaran, İ. E. (1982). *Örgütsel Davranışın Yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Baylan, M.(2008). Okul Yöneticilerinin Algılarına Göre Okul-Aile Birliklerinin İşlevlerinin yerine Getirmedeki Yeterlilik Düzeyi(Pendik Örneği)’’.Yeditepe Üniversitesi, SBE.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,İstanbul
- Çelikten, M.(2004).’’Bir Okul Müdürünün Günlüğü’’.*Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,14/1 123-135
- Çelikten, M.(2001).’’Etkili Okullarda Karar Süreci’’. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*
- Çiftçi, Ç.(2009).İlköğretim Okullarındaki Öğretmenlerin Etkili Okul Müdürü Algıları(Eyüp İlçesi Örneği). Beykent Üniversitesi, SBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Fidan, A.(2003). ‘’Yerel Yönetimlerde Kaynakların Etkin ve Verimli Kullanımı Etkileyen Faktörler ve Balıkesir Yöresindeki Yerel Yönetimler İçin Çözüm Önerileri.’’ *Balıkesir Üniversitesi Erdek M.Y.O. Konferanslar ve Tebliğler*

Dergisi

- Gökçe, F ve Kahraman, P.B.(2010).’’Etkili Okulun Bileşenleri: Bursa İli Örneği’’
Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XXIII (1), 2010, 173-206
- Kara, C.(2007).Denizli İlköğretim Okullarında Okul-Çevre İlişkilerine Dair Öğretmen Görüşleri. Pamukkale Üniversitesi, SBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Karasar, N.(1998).*Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınevi
- Kaya, Ö.(2008). Sivil Toplum Kuruluşları ve Kalkınma. İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı. Yeterlilik Tezi, Ankara
- Keleş, B.(2006). İlköğretim Okullarının Etkili Okullarının Etkili Okul Özelliklerine Sahip Olma Dereceleri Hakkında Öğretmen Görüşleri(Çorum İli Örneği). Gazi Üniversitesi, EBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Kıral B., Arslan M.M. ve Kıral E.(2011). ‘’Okullarda Oluşturulabilecek Takımlar.’’
Journal of Educational and Instructional Studies In The World.1/1 49-55
- Kuşaksız, N.(2010).Öğretmenlerin Görüşlerine Göre İlköğretim Okullarının Etkili Okul Özelliklerine Sahip Olma Düzeyleri(Üsküdar İlçesi Örneği). Selçuk Üniversitesi, EBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya
- Oral, Ş.(2005). İlköğretim Okullarının Etkili Okul Kavramı Açısından Değerlendirilmesi(Batman İli Örneği).Dicle Üniversitesi, SBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır
- Öztürk, H. (1993).*Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi
- Özkan, O. (2008). İlköğretim Okullarının Yönetiminde Velilerin Yönetime Katkısı(Zonguldak İli Örneği). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, SBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak
- Şahin, M.(2011).Etkili Okul ve Aile İlişisine Dair Öğretmen Algıları(İstanbul İli Anadolu Yakası Örneği).Maltepe Üniversitesi, SBE. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Şişman, M. (1996). Etkili Okul Yönetimi, İlkokullarda bir Araştırma.Yayınlanmamış Araştırma Raporu. Eskişehir

- Şişman, M. (2002). *“Eğitimde Mükemmellik Arayışı: Etkili Okullar.”* Ankara: Pegem A. Yayıncılık
- Şişman, M. ve Turan, S.(2005). *“Eğitim ve Okul Yönetimi.”* Ankara: Pegem A. Yayıncılık
- Şişman, M ve Taşdemir, İ.(2008). *“Türk Eğitim Sistemi ve OkulYönetimi”*. Ankara: PegemA. Yayıncılık
- Tezcan, S.M. (2006). Okul Yönetiminde Okul Çevresinin Yönetime Katkısı. Gazi Üniversitesi, EBE.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Toprak, M.(2011). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin, Okul Etkililiğine İlişkin Görüşleri(Adıyaman İli Örneği).Fırat Üniversitesi, SBE. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ
- Tosun, M. (1981). *Örgütsel Etkililik*. Ankara: TODAİE yayınları
- Türker, Y.(2010). İlköğretim Okullarının Etkililik Düzeyleri ve Örgüt Sağlığı Arasındaki İlişki.Akdeniz Üniversitesi, SBE. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya
- Uluğ, F.(1995). *“İlköğretimde Okul-Çevre İlişkileri”*. *Gazi Üniversitesi End. San. Eğt. Fakültesi Dergisi*3 181-196
- Uluğ, F. (1985). *Açıklamalı Eğitim Yönetimi Sözlüğü*, Ankara: TODAİ Yayınları.
- Yılmaz, A.(2006).İlköğretim Okullarında Etkinlik Sağlanması için Öğretmenlerin Ailelerden Beklentileri(Sakarya İli Örneği).Sakarya Üniversitesi, SBE. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya
- Yigit,B. ve Bayrakdar,M.(2006) .*Okul-Çevre İlişkileri*, Ankara: Pegem A Yayıncılık

EKLER

EK-1: Anket**Değerli Okul Yöneticileri;**

Bu anket, ‘‘Etkili okul ve çevre ilişkisinde, çevrenin okula katkılarına dair okul yöneticisi algıları ne düzeydedir’’, belirleyebilmek amacıyla ilgili okul yöneticilerine ulaşmak için hazırlanmıştır.. Bu ankette sizden istenen, ankette yer alan ifadeleri dikkatle okuyarak size en uygun seçeneği işaretlemenizdir. Burada önemli olan işaretlediğiniz seçeneğin sizin kendi gerçek durumunuzu yansıtmasıdır. Araştırmada elde edilecek bulguların geçerliliği, anketi yanıtlamadaki içtenliğinize bağlıdır. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlı ve toplu olarak değerlendirilecektir. Ankette adınızı yazmanıza gerek yoktur. Lütfen, ankette yer alan ifadelerin tümünü yanıtlayınız.

Araştırmaya sağlayacağınız katkı için şimdiden teşekkür ederim. Saygılarımla.

Mahmut Sami ÇALIŞKAN

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

İ.BÖLÜM**KİŞİSEL BİLGİLER**

Aşağıdaki soruları seçeneklerden durumunuza en uygun olanı ‘‘ X ’’ işareti ile belirtiniz.

1)Mesleki Kıdeminiz:

a. () 0-5 yıl b. () 6-10 yıl ç. () 11-15 yıl d. () 16-20 yıl e. () 21 ve üzeri

2) Eğitim Durumunuz:

a. () Ön Lisans b. () Lisans c.() Yüksek Lisans ç() Doktora

3)Medeni Durum

a. () Bekar b. () Evli c. () Dul ç. () Boşanmış

II.BÖLÜM						
Etkili Okul ve Çevre İlişkisinde ,						
A- AİLELERİN OKULA KATKISI		Kesimlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesimlikle Katılmıyor
1	Okul-Aile Birliğinin oluşturulması ve işlerin yürütülmesinde aktif görev alırlar.					
2	Okul gelişim yönetim ekibinde(OGYE) görev almaya isteklidirler.					
3	Okulda önemli kararların alınma sürecinde katkıda bulunurlar.					
4	Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlerin organizasyon ve hazırlık aşmasında etkin rol alırlar.					
5	Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alırlar					
6	Okul etkililiğini artırmak için yeni projeler üretirler.					
7	Öğrencilerin başarılarını ödüllendirirler, başarısızlıklarında gerekli tedbirleri alırlar.					
8	Öğrencileri okula devamının sağlanmasına özen gösterirler.					
9	Okul yöneticileri ve öğretmenlerle iletişim içindedirler.					
10	Kurum kültürünün oluşturulması ve devamının sağlanmasına katkı sağlarlar.					
B- YEREL YÖNETİMLERİN OKULA KATKISI		Kesimlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesimlikle Katılmıyor
11	Etkili öğretimin sağlanması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde okul yönetimi ve öğretmenlerle işbirliği yaparlar.					
12	Öğrencilerin boş zamanlarını yararlı geçirmelerini sağlayacak eğitim ortamları hazırlarlar.					
13	Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere maddi kaynak sağlarlar.					
14	Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli araç-gereç ve materyali sağlayarak destek verirler.					
15	Okulun ihtiyaçları dahilinde iş gücü ile destek verirler.					
16	Eğitim alanındaki yenilikleri okula taşırlar.					
17	Belirli aralıklarla okulu ziyaret ederler.					
18	Okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı gösterirler.					
19	Okul ve çevresindeki gerekli alt yapı ve çevre düzeni işlerinin yapılmasında gerekli öncelik ve hassasiyeti gösterirler.					
20	Okulun fiziki yapısının iyileştirilmesinde aktif rol alırlar.					

C- SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ OKULA KATKISI		Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
21	Okulun iş ve işleyişinde, okul yöneticisi ve öğretmenlere gerekli katkıyı sağlarlar.					
22	Okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alırlar.					
23	Öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlarlar.					
24	Okulda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar.					
25	Okulda düzenlenen aile eğitim seminerlerine katılırlar.					
26	Okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama konusunda etkilidirler.					
27	Okulun amacını gerçekleştirmesinde katkı sağlarlar.					
28	Okula kimlik ve prestij kazandırmak için isteklidirler.					
29	Eğitim kalitesini artırıcı yeni çalışmalar ve kampanyalar düzenlerler.					
30	Okula ve öğrencilere maddi destek sağlarlar.					
Ç- DİĞER ÇEVRE FAKTÖRLERİNİN OKULA KATKISI (<i>Esnaf, Yerel Halk , Diğer Kurum ve Kuruluşlar, Sanatçılar, Politikacılar, Kanaat Önderleri vb.</i>)		Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
31	Okul yöneticileri ve öğretmenlerine gereken saygıyı gösterirler.					
32	Etkili eğitim-öğretim için okulla sürekli iletişim halindedirler.					
33	Okul yönetimiyle birlikte, okul sorunlarını çözmeye aktif rol alırlar.					
34	Okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar.					
35	Okulun duyuru ve yayınlarını takip ederler.					
36	Okulda sosyal ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi ve çoğaltılması için çaba gösterirler.					
37	Belirli aralıklarla okulu ziyaret ederler.					
38	Okula ve öğrencilere maddi destek sağlarlar.					
39	Okula misyon kazandırmada ve okulun vizyonunun oluşmasında aktif rol alırlar					
40	Öğrencilere iyi alışkanlıkların kazandırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesinde katkı sağlarlar.					

ÖZGEÇMİŞ

➤ Kişisel Bilgiler

Doğum Tarihi:13.06.1980

Doğum Yeri :Yeşilhisar/Kayseri

➤ Eğitim Bilgileri

İlkokul :Kayseri Yeşilhisar Mithat Paşa İlkokulu, 1990

Ortaokul :Kayseri Yeşilhisar İmam Hatip Ortaokulu, 1993.

Lise :Kayseri Kocasinan Fevzi Çakmak Lisesi, 1996.

Üniversite :Gazi Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği, 2001.

➤ İş Bilgileri

Nevşehir/Avanos Paşalı Ş.H.G İlköğretim Okulu-Sınıf Öğretmeni,2001-2005

Nevşehir/Avanos Kalaba M.A.E İlköğretim Okulu-Okul Müdürü,2006-2013

Kayseri/İncesu Kızılören Parlaklar Ortaokulu-Türkçe Öğretmeni,2013

Kayseri/Melikgazi Mehmet Soysaraç Ortaokulu-Türkçe Öğretmeni,2013

Kayseri/İncesu Şehit Yusuf Özmen Ortaokulu-Müdür Yardımcısı-2013

Kayseri/Hacılar Baki Ayşe S. Anadolu Lisesi-Okul Müdürü, 2013-Devam ediyor.

0505 577 99 87 / msamicaliskan@hotmail.com

KAYSERİ